

Riksrevisjonen

Revisjonsrapport for 2017 om tilskuddsmidler forvaltet i Sametinget

Foto: NRK Sápmi

Mottaker: Sametinget

Revisjonen er en del av Riksrevisjonens kontroll av disposisjoner i henhold til *lov om Riksrevisjonen § 9, første ledd og instruks om Riksrevisjonens virksomhet § 3b*. Revisjonen er gjennomført i samsvar med ISSAI 400/4000, INTOSAI's internasjonale prinsipper og standarder for etterlevelsesrevisjon.

Forsidefoto: NRK Sápmi

Innhold

1	Sammendrag	5
2	Innledning	6
2.1	Sametingets funksjon og organisering	6
2.2	Bakgrunn for revisjonen – vesentlighet og risiko	8
2.3	Riksrevisjonens kontroll av Sametinget	11
3	Revisjonens mål og problemstillinger	11
4	Metoder	12
5	Revisjonskriterier	14
5.1	Revisjonskriterier som gjelder flere problemstillinger	14
5.2	Revisjonskriterier knyttet til den enkelte problemstilling.....	15
5.2.1	Problemstilling 1: Foretar sametingsrådet kunngjøring av tilskuddsordningene på en slik måte at den er egnet til å nå potensielle tilskuddssøkere?	15
5.2.2	Problemstilling 2: Viderefører sametingsrådet føringer fra Sametingets budsjettvedtak til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskudsregelverkene?	15
5.2.3	Problemstilling 3: Innhenter og sammenstiller sametingsrådet informasjon om måloppnåelse for å belyse om tilskudd er benyttet i tråd med mål formulert i regelverket for ordningen?	16
5.2.4	Problemstilling 4: Rapporterer sametingsrådet om måloppnåelse og resultater til Sametinget i plenum i henhold til gjeldende regelverk?	16
6	Funn	17
6.1	Sametingets tilskudsforvaltning.....	17
6.2	Problemstilling 1: Foretar sametingsrådet kunngjøring av tilskuddsordningene på en slik måte at den er egnet til å nå potensielle tilskuddssøkere?	18
6.3	Problemstilling 2: Viderefører sametingsrådet føringer fra Sametingets budsjettvedtak til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskudsregelverkene?	21
6.4	Problemstilling 3: Innhenter og sammenstiller sametingsrådet informasjon om måloppnåelse for å belyse om tilskudd er benyttet i tråd med mål formulert i regelverket for ordningen?	26
6.5	Problemstilling 4: Rapporterer sametingsrådet om måloppnåelse og resultater til Sametinget i henhold til gjeldende regelverk?	29
6.6	Styrker og svakheter ved tilskudsregelverkene og rapportering illustrert gjennom utvalgte tilskuddsordninger.....	31
6.6.1	Språk	31
6.6.2	Kunnskap.....	31
6.6.3	Næringer.....	32
6.6.4	Kultur	33

7	Konklusjoner	35
8	Anbefalinger.....	37
9	Vedlegg.....	38
9.1	Vedlegg 1: Oversikt over Sametingets tilskuddsordninger og regelverk for ordningene	38
9.2	Vedlegg 2: Sametingets kunngjøring av søkerbaserte tilskudd i ulike kanaler	40
9.3	Vedlegg 3: Innhold i kunngjøringene	41
9.4	Vedlegg 4: Sametingsrådets utforming av mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsregelverkene for virkemiddelområdene språk, næringer, kunnskap og kultur	43
9.5	Vedlegg 5: Sammenhengen mellom Sametingets budsjettvedtak og tilskuddsregelverkene.....	47
9.6	Vedlegg 6: Sametingsrådets innhenting og sammenstilling av informasjon om måloppnåelse	50
9.7	Vedlegg 7: Sametingsrådets innhenting av informasjon om måloppnåelse for de fire store virkemiddelområdene	51
9.8	Vedlegg 8: Sametingsrådets rapportering om måloppnåelse og resultater til Sametinget i plenum for utvalgte virkemiddelområder	53
9.9	Vedlegg 9: Sametingsrådets rapportering om måloppnåelse og resultater til Sametinget i plenum spesifisert per tilskuddsordning	57

1 Sammendrag

Sametinget er det samiske folkets parlament i Norge og er et selvstendig folkevalgt organ. Gjennom Sametinget sikrer og utvikler samene som folk og urfolk sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Tilskudd er ett av de viktigste virkemidlene Sametinget benytter for å oppnå politiske mål. Tilskudd utgjør ca. 60 prosent av Sametingets totale budsjett. Dette er i størrelsesorden 270 millioner kroner. En effektiv og hensiktsmessig tilskuddsforvaltning er viktig for å oppnå målene med tilskuddsmidlene til nytte for det samiske folket. Sametingsrådet har ansvar for å forvalte tilskuddsmidlene.

Målet med revisjonen er å kontrollere om sametingsrådet etterlever kravene i økonomiregelverket i staten for å sikre at forvaltning og rapportering av tilskuddsmidler er i tråd med Sametingets vedtak og forutsetninger.

Revisjonen har gjennom dokumentanalyse og intervju undersøkt sametingsrådets kunngjøring av tilskudd, operasjonalisering av føringer fra Sametingets budsjett til utforming av regelverk for tilskuddsordningene og hvilken informasjon om måloppnåelse som etterspørres, samt sametingsrådets rapportering til Sametinget i plenum.

Revisjonen har følgende hovedkonklusjoner:

- Sametingsrådet legger mye arbeid i å utforme tilskuddsregelverk og forvalte ordningene. Sametinget kunngjør i stor grad de søkerbaserte tilskuddsordningene, og kunngjøringene inneholder i hovedsak relevant informasjon om formål, tildelingskriterier og hvilken informasjon søknadene må inneholde.
- Sametingsrådet viderefører hovedsakelig føringer fra Sametingets budsjettvedtak til mål i tilskuddsregelverkene, men målene er ofte generelt formulert og er i en del tilfeller aktivitetsbeskrivelser. Generelle målformuleringer stiller større krav til kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav for å sikre at tilskuddsmidlene benyttes målrettet.
- Det er i få tilfeller en tydelig sammenheng mellom mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i regelverkene. Denne utformingen av hovedelementer gjør at de fleste tilskuddsordningene ikke sikrer at resultatene er forankret i Sametingets mål med bevilgningene. Det mangler rapporteringskrav som gir resultatinformasjon, men for en del av ordningene blir det hentet inn resultatinformasjon gjennom rapporteringsskjemaer og/eller andre kilder.
- Utformingen av tilskuddsregelverkene fører til at sametingsrådet i mange tilfeller etterspør informasjon som ikke er styrt av Sametingets mål med ordningen. I mange tilfeller er kravene til rapportering fra tilskuddsmottakerne utformet med utgangspunkt i mottakernes egendefinerte tiltak og mål. Informasjon som blir hentet inn, blir i liten grad sammenstilt for å belyse måloppnåelsen for den enkelte tilskuddsordning og som grunnlag for rapportering til Sametinget. Det blir rapportert om måloppnåelse og resultater for kun en tredel av ordningene til Sametinget.
- Siden sammenhengen mellom hovedelementene i tilskuddsregelverkene er svak, vil informasjonen om måloppnåelse sametingsrådet rapporterer til Sametinget i plenum, ikke alltid være treffende for det opprinnelige målet. Svakheterne gjør at ordningene ikke er innrettet på en slik måte at Sametingets mål er førende gjennom hele tilskuddsforvaltningen. En mer målrettet forvaltning er viktig for å sikre at de ønskede resultatene for det samiske folket blir oppnådd i tråd med Sametingets vedtak og forutsetninger.

Utkast til rapport ble lagt fram for administrasjonen i Sametinget ved brev av 31.01.2018. Administrasjonen har i e-post av 16.02.2018 gitt kommentarer til rapportutkastet. Kommentarene er i hovedsak innarbeidet i endelig rapport. Administrasjonen opplyser at de i 2017 har arbeidet med årsmeldingen for i større grad å rapportere om måloppnåelse fra tilskuddsordningene og at det er igangsatt et arbeid for å se på tilskuddsregelverkene. Arbeidet videreføres i 2018.

arbeidsorden med regler og retningslinjer for all annen virksomhet i regi av Sametinget. Sametinget regulerer virksomheten sin innenfor rammene som er gitt i *lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold* (sameloven). Plenumsmøter avholdes vanligvis fire ganger i året.

Plenumsledelsen

Plenumsledelsen består av en plenumsleder, en nestleder og tre medlemmer, som velges av og blant representantene i plenum.¹ Plenumsledelsen utarbeider saksliste for, innkaller til og leder Sametingets plenumsmøter etter reglene i Sametingets forretningsorden. Plenumsledelsens oppgaver er blant annet å fremme innstillinger til plenum i spørsmål som omhandler Sametingets arbeidsorden, og fatte nødvendige vedtak med hensyn til saksforberedelser for plenumsmøtene.² Plenumsledelsen skal også utpeke deltakere og representanter til parlamentariske møter og konferanser hvor Sametinget skal delta, og sørge for å sende ut sakspapirer etter reglene i Sametingets arbeidsorden.

Komiteer og utvalg

Sametinget har tre fagkomiteer:

- plan- og finanskomiteen
- oppvekst-, omsorgs- og utdanningskomiteen
- nærings- og kulturkomiteen

Fagkomiteene fremmer innstilling til plenum i saker som plenumsledelsen oversender til komiteene. Alle Sametingets representanter er medlem av en av de tre fagkomiteene.

I tillegg til fagkomiteene er det også etablert et kontrollutvalg. Kontrollutvalget skal utøve parlamentarisk kontroll og styringskontroll over virksomheten som finansieres over Sametingets budsjett. Det innebærer å kontrollere Sametingets årsregnskap og behandle eventuelle merknader til regnskapet fra Riksrevisjonen. Komiteen kan gjøre de undersøkelser i Sametingets administrasjon som den anser som nødvendig. Kontrollutvalget avgir innstilling til Sametinget i plenum i saker det tar opp til behandling, enten som en egen sak eller gjennom komiteens årsmelding.³

Sametingsrådet

Sametingsrådet består av en president, en visepresident og tre rådsmedlemmer. Sametingspresidenten er valgt av og blant flertallet i Sametinget i plenum og er Sametingets virksomhetsleder.⁴

Sametingsrådet fungerer som Sametingets regjering og står for den daglige politiske virksomheten og den daglige ledelsen av Sametinget. Rådet fremmer innstillinger til plenum i saker som gjelder fordeling av Sametingets budsjett, som blant annet inneholder hovedretningslinjer for Sametingets tilskuddsordninger, tiltak til neste års statsbudsjett, Sametingets årsmelding og andre saker som etter en selvstendig vurdering i sametingsrådet bør fremmes. Sametingsrådet fremmer også meldinger på ulike politikkområder etter behov. På en rekke områder kan rådet fatte endelige vedtak.⁵

Sametingsrådet forvalter Sametingets budsjett⁶ og må derfor ivareta det ansvar et departementet har i henhold til økonomiregelverket, når Sametingets budsjettvedtak skal iverksettes. Derfor har sametingsrådet, med utgangspunkt i budsjettvedtak i plenum, ansvar for å fastsette regelverk for og forvalte tilskudd i henhold til reglene i kapittel 6 i bestemmelser om økonomistyring i staten. Sametingsrådet har delegert fullmakt til å fatte vedtak i noen nærmere angitte enkeltsaker til administrasjonen.⁷

---

¹ Sametingets forretningsorden § 7.

² Sametingets forretningsorden § 8.

³ Sametingets forretningsorden § 15.

⁴ Sametingets forretningsorden § 10.

⁵ Sametingets forretningsorden § 11.

⁶ Sametingets forretningsorden § 11.

⁷ Sak SR 013/14 Delegering av vedtaksmyndighet til administrasjonen.

Sametingets klagenemnd for tilskuddssaker

Sametingets klagenemnd for tilskuddssaker er etablert for å sikre at Sametingets tilskuddsforvaltning følger forvaltningslovens regler om klagebehandling. Klagenemnda kan enten avvise en klage, treffe nytt vedtak i saken eller oppheve sametingsrådets vedtak og sende saken tilbake til rådet til helt eller delvis ny behandling.⁸ Klagenemnda består av tre medlemmer og to varamedlemmer. Klagenemnda konstituerer seg og velger arbeidsform selv.⁹

Plenumsstaben

Plenumsstaben forbereder komité- og plenumsmøtene og tilrettelegging for representantene og er også ansvarlig for planlegging og gjennomføring av sametingsvalget. Plenumsstaben ledes av stabsleder under instruksjon av Sametingets plenumsleder, men er administrativt underlagt direktøren.

Administrasjonen

Administrasjonen¹⁰ er sametingsrådets gjennomførende organ. Hovedadministrasjonen ligger i Karasjok og har åtte kontorsteder i henholdsvis Finnmark, Troms, Nordland og Trøndelag. Administrasjonen er inndelt i sju fagavdelinger og har ca. 160 ansatte. Fagavdelingene utfører saksbehandling og yter tjenester til både politiske myndigheter og til publikum. Administrasjonen har blant annet disse rollene:

- parlamentsforvaltning for Sametinget
- forberede forvaltningssaker for sametingsrådet og Sametinget i plenum
- politisk sekretariat for sametingsrådet
- saksbehandling av tilskudd
- forvaltningsorgan for kulturminneloven og opplæringsloven

Sametinget i plenum (parlamentet), sametingsrådet (regjeringen) og forvaltningen/administrasjonen er samlet i én organisasjon og avlegger ett regnskap.

2.2. Bakgrunn for revisjonen – vesentlighet og risiko

Tilskuddsforvaltningens betydning for det samiske folket

Offentlige tilskuddsordninger blir etablert med formål om å oppnå samfunnsmessig verdifulle resultater man ikke kan forvente å oppnå uten tilskuddet.¹¹ Å forvalte tilskuddene effektivt vil bidra til å nå målene. Dette er også understreket i Sametingets budsjett for 2017, hvor det står at statens økonomireglement pålegger Sametinget å sørge for en målrettet og effektiv tilskuddsforvaltning. Dette omfatter betryggende kontroll- og dokumentasjonsordninger.¹²

Samelovens formål er «å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe i Norge kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsnivå».¹³ Tilskuddsordningene Sametinget forvalter, er særlig viktige med tanke på dette formålet, fordi dette er midler den samiske befolkningen selv forvalter for å ivareta sitt særegne språk, sin kultur og sitt næringsliv. Sametinget har en særskilt stilling som urbefolkningens folkevalgte organ. At den samiske befolkningen og storsamfunnet har tillit til forvaltningsordningene i Sametinget, er viktig for Sametingets legitimitet.

---

⁸ Sametingets hjemmeside: <https://www.Sametinget.no/Om-Sametinget/Organisasjonsstruktur/Sametingets-klagenemnd>.

⁹ Rutiner for Sametingets klagenemnd, Sametinget – notat av 24.06.2015, ref. 15/3617 – 1.

¹⁰ Sametingets arbeidsorden, forretningsorden og grunnregler § 32.

¹¹ Veileder: *Evalueringer av statlige tilskuddsordninger*, SSØ november 2007.

¹² Sametingets budsjett 2017, vedtatt 08.12.2016.

¹³ *Lov om Sametinget og andre samiske forhold* § 1-1 Lovens formål.

Risiko i Sametingets tilskuddsforvaltning

Riksrevisjonen reviderte Sametingets tilskuddsforvaltning også i 2016. Revisjonen i 2016 var avgrenset til virkemiddelområdene språk og næringer. Den omfattet utforming av tilskuddsordninger, internkontrollrutiner og saksbehandling og sametingsrådets rapportering om måloppnåelse til Sametinget i plenum for 2015 for et utvalg tilskuddsordninger.

Revisjonen viste svakheter i sametingsrådets rapportering om tilskuddsordningene. Det ble rapportert om bruk av tilskuddsmidler og i noen grad om aktiviteter og tiltak, men i liten grad om oppnådde resultater for de fastsatte målene med tilskuddene. Videre viste revisjonen svakheter ved sametingsrådets utforming av tilskuddsordningene i henhold til kravene i regelverket for økonomistyring i staten. Svakheter gir risiko for at tilskuddene ikke treffer hele målgruppen, og at potensielle tilskuddssøkere ikke får fullstendig informasjon om innretningen av tilskuddsordningene. Svakheter i utformingen av tilskuddsordningene innebærer også at sametingsrådet har et mangelfullt grunnlag for å rapportere om resultater for målene vedtatt av Sametinget i plenum, og at det er risiko for at forvaltningen av tilskuddsmidlene ikke er i tråd med Sametingets vedtak og forutsetninger.

Revisjon av Sametingets tilskuddsforvaltning i 2017 er en videreføring av revisjonen i 2016. Årets revisjon omfatter alle tilskuddsordninger på alle virkemiddelområdene.

Økonomiske størrelser

I 2017 utgjør bevilgninger over statsbudsjettet til samiske formål ca. 955 millioner kroner.¹⁴ Av dette utgjør bevilgning til Sametinget litt over 458 millioner kroner.¹⁵ Sametinget mottar bevilgninger i 2017 fra ni departementer. Kommunal- og moderniseringsdepartementet gir Sametinget fullmakt til å disponere utgifts- og inntektsbevilgninger, jf. tildelingsbrevet for 2017. Sametinget fordeler bevilgningene etter egne prioriteringer, men i tråd med føringene som er lagt i Stortingets budsjettvedtak og innstillinger.¹⁶

Sametingets økonomiske virkemidler omfatter utbetalinger av tilskudd til andre, avtaler, prosjekter, konferanser og evalueringer.¹⁷ For 2017 utgjør bevilgningene totalt ca. 298 millioner kroner.¹⁸ De økonomiske virkemidlene er fordelt på ti virkemiddelområder: språk, samarbeidsavtaler, kunnskap, arealer/miljø og klima, næringer, kultur, kulturminnevern, helse og sosial, andre tiltak og internasjonalt samarbeid. Inndelingen av virkemiddelområdene kan variere fra år til år, men Sametinget har de siste årene tilrettelagt virkemiddelordningene slik at de skal fokusere mer på behovene i det samiske samfunnet.

Sametinget har i 2017 budsjettert tilskuddsutbetalinger på totalt ca. 276 millioner kroner. De fire største virkemiddelområdene – kultur, språk, kunnskap og næringer – utgjør ca. 95 prosent av tilskuddsbevilgningene, jf. figur 2.

---

¹⁴ *Bevilgninger til samiske formål i statsbudsjettet 2017*. Publikasjon utgitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

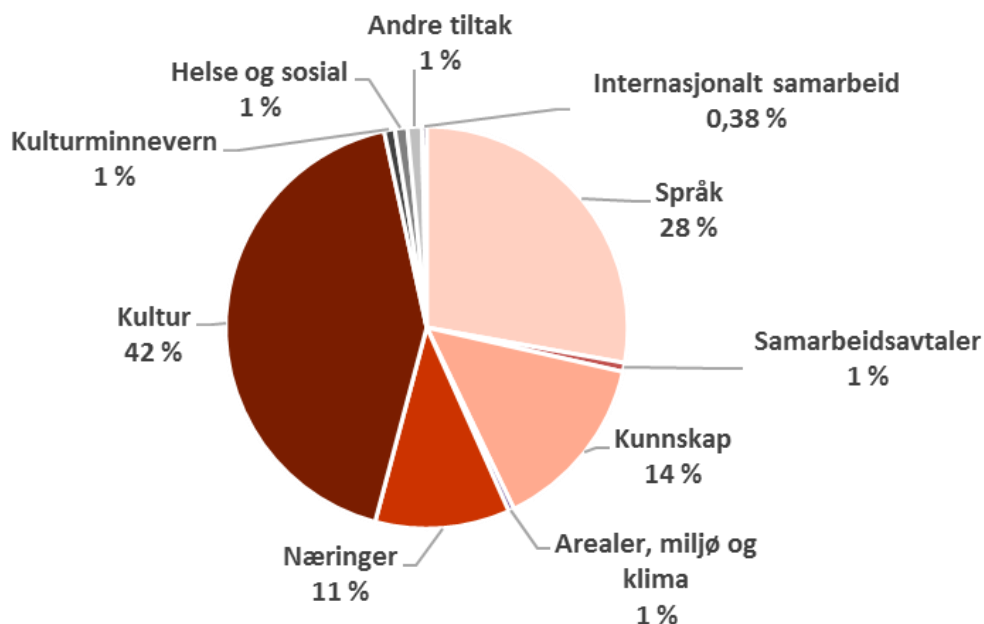
¹⁵ Sametingets budsjett 2017, vedtatt 8.12.2016.

¹⁶ Tildelingsbrev 2017 – Sametinget.

¹⁷ Sametingets budsjett 2017, vedtatt 08.12.2016.

¹⁸ Sametingets budsjett 2017, vedtatt 08.12.2016.

Figur 2 Sametingets tilskuddsbevilgninger fordelt på de ti virkemiddelområdene

Kilde: Sametingets budsjett 2017 vedtatt 08.12.16

Sametingets budsjett for 2017 skiller mellom søkerbaserte og direkte tilskudd. *Søkerbaserte tilskudd* brukes når man vil nå grupper som ikke er kjent for tilskuddsforvalteren. For søkerbaserte tilskudd skal tilskuddsforvalteren følge normalprosedyren i bestemmelsene om økonomistyring i staten. *Direkte tilskudd* er tilskudd der tilskuddsmottakeren er navngitt i selve bevilgningsvedtaket eller omtalt i budsjettproposisjonen på en slik måte at tilskuddsbevilgningen må anses som øremerket for vedkommende. Direkte tilskudd er dermed omfattet av avvik fra normalprosedyren i bestemmelsene.¹⁹

Direkte tilskudd utgjør brorparten av tilskuddsmidlene i kroner, jf. figur 3. I 2017 utgjorde tilskuddsbevilgningene for direkte tilskudd ca. 186 millioner kroner, mens søkerbaserte tilskudd utgjorde ca. 90 millioner kroner – totalt ca. 276 millioner kroner. Når det gjelder antallet tilskuddsordninger, er fordelingen annerledes. Det var i 2017 26 direkte tilskuddsordninger og 31 søkerbaserte tilskuddsordninger – til sammen 57.

Figur 3 Fordeling mellom direkte og søkerbaserte tilskuddsordninger (i kroner og antall)

Kilde: Sametingets budsjett 2017 vedtatt 08.12.16

¹⁹ Sametingets notat om regelverk for tilskudd.

2.3. Riksrevisjonens kontroll av Sametinget

Det går fram av St.meld. nr. 28 (2007–2008) kapittel 7 at Sametinget som samepolitisk organ ikke kan regnes for å være et underliggende organ av departementene. Det går også fram at så sant det blir gjort budsjettvedtak i Stortinget, fordeler Sametinget i et plenums møte bevilgningene som er gitt over de ulike departementenes budsjetter, og Sametinget fastsetter retningslinjer for tilskuddsforvaltningen. Midlene Sametinget disponerer i samsvar med de årlige tildelingsbrevene, blir dermed forvaltet ut fra Sametingets vedtak og forutsetninger. I tillegg til regnskapet kontrollerer Riksrevisjonen disposisjonene til Sametinget og har egne prosedyrer for revisjonskommunikasjon med Sametinget.²⁰

I henhold til en avtale mellom riksrevisor og sametingspresidenten fra 2008²¹ er Riksrevisjonens kontroll av Sametinget en kontroll av at Sametinget forvalter midlene de har fått tildelt, i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger, samt en kontroll med utgangspunkt i Sametingets vedtak og forutsetninger. Sametingsrådet har overfor Sametinget i plenum ansvar for å lede administrasjonen/forvaltningen i Sametinget på en slik måte at både Sametingets vedtak og forutsetninger og ordinære forvaltningsrettslige og administrative regler i statsforvaltningen etterleveres.

3 Revisjonens mål og problemstillinger

Målet med revisjonen er å kontrollere om sametingsrådet etterlever kravene i økonomiregelverket i staten for å sikre at forvaltning og rapportering av tilskuddsmidler er i tråd med Sametingets vedtak og forutsetninger.

Revisjonen er gjennomført med utgangspunkt i fire problemstillinger:

- 1) Foretar sametingsrådet kunngjøring av tilskuddsordningene på en slik måte at den er egnet til å nå potensielle tilskuddssøkere?
- 2) Viderefører sametingsrådet føringer fra Sametingets budsjettvedtak til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsregelverkene?
- 3) Innhenter og sammenstiller sametingsrådet informasjon om måloppnåelse for å belyse om tilskudd er benyttet i tråd med mål formulert i regelverket for ordningen?
- 4) Rapporterer sametingsrådet om måloppnåelse og resultater til Sametinget i plenum i henhold til gjeldende regelverk?

Avgrensning

Revisjonen er avgrenset til Stortingets bevilgninger som stilles til Sametingets disposisjon på 50-poster²² og bevilges av Sametinget i plenum.

Revisjonen tar for seg hvordan tilskudd blir kunngjort, operasjonalisering av føringer fra Sametingets budsjett til utforming av regelverk for tilskuddsordningene og hvilken informasjon om måloppnåelse som ble etterspurt i 2017. Revisjonen omfatter både søkerbaserte og direkte tilskudd. I tillegg omtales sametingsrådets rapportering om måloppnåelse til Sametinget i plenum for 2016.

²⁰ Riksrevisjonens melding om verksemda i 2016 Dokument 2 (2016–2017).

²¹ Brev fra riksrevisor til sametingspresident av 23.10.2008.

²² 50-poster i statens kontoplan brukes for overføringer til statlige fond, forvaltningsorganer med særskilte fullmakter, overføringer til Svalbardbudsjettet, overføringer til kongehuset og andre avsetninger.

Saksbehandlingen av tilskuddssøknadene og oppfølging og kontroll er en viktig del av tilskuddsforvaltningen, men omfattes ikke av revisjonen. Derfor er ikke alle regler, rutiner og prosedyrer for tilskuddsforvaltning belyst i rapporten.

4 Metoder

Revisjonen er en kontroll av at Sametingets vedtak og forutsetninger og det statlige økonomiregelverket etterleves i sametingsrådets forvaltning av tilskudd. Revisjonens dialog er ført med administrasjonen, som på vegne av sametingsrådet administrerer, forvalter og gjennomfører beslutningene fra Sametinget i plenum. I rapporten er Sametingets administrasjon omtalt som «administrasjonen».

Problemstillingene i revisjonen er belyst gjennom dokumentanalyser, hovedsakelig av sametingsrådets tilskuddsregelverk. I tillegg er det hentet inn informasjon gjennom skriftlig forespørsel til administrasjonen om rutiner og praksis. På grunnlag av dokumentanalysene er det gjennomført ett intervju med administrasjonen for å belyse blant annet spørsmål om utformingen av regelverkene og praksisen for å kunngjøre tilskuddsordningene. Referatet fra intervjuet er verifisert. I tillegg er revisjonens forståelse av Sametingets forvaltning drøftet i dialog med administrasjonen, og revisjonen har sendt sine foreløpige vurderinger av innholdet i tilskuddsregelverkene til administrasjonen for kommentar.

Problemstilling 1: Foretar sametingsrådet kunngjøring av tilskuddsordningene på en slik måte at den er egnet til å nå potensielle tilskuddssøkere?

Det er gjennomført en analyse av kunngjøringen av de 31 søkerbaserte tilskuddsordningene på Sametingets nettside slik de var kunngjort per 23. august 2017. Analysen omfatter en gjennomgang av kunngjøringsteksten samt regelverk for ordningen og søknadsskjema der dette er lenket til i kunngjøringen. Formålet med analysen er å vurdere hvilke tilskuddsordninger som er kunngjort på nettsiden, hvordan kunngjøringen er gjennomført, og om kunngjøringen inneholder relevant informasjon om tilskuddsordningen, herunder mål, tildelingskriterier og hvilke opplysninger søkeren må oppgi.

Det er også gjennomført intervju med administrasjonen om hvordan kunngjøring gjennomføres og hvilke andre kanaler enn Sametingets nettside som benyttes for å kunngjøre tilskuddsordningene. I tillegg er det hentet inn informasjon gjennom skriftlig forespørsel til administrasjonen for å utdype informasjonen på nettsiden og det som kom fram i intervjuet.

Problemstilling 2: Viderefører sametingsrådet føringer fra Sametingets budsjettvedtak til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsregelverkene?

Problemstillingen er belyst gjennom dokumentanalyse for å vurdere sammenhengen mellom Sametingets budsjettvedtak og regelverk, og rapporteringsskjema for alle Sametingets 57 tilskuddsordninger i 2017. I analysen er regelverkets mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav for hver enkelt tilskuddsordning vurdert opp mot økonomiregelverkets krav. Det er ikke et én-til-én-forhold mellom tilskuddsregelverk og tilskuddsordning. Eksempelvis under næringsavtalen for duodji²³ gjelder ett regelverk for fire tilskuddsordninger. Under den samme næringsavtalen har fem ordninger samme mål, selv om tilskuddsordningene er ulikt innrettet. For tilskudd til næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer gjelder to ulike regelverk for samme ordning.

Derfor er det gjennomført dokumentanalyse av 52 regelverk for 57 tilskuddsordninger, jf. oversikt over regelverkene i rapportens vedlegg 1.

---

²³ Duodji er betegnelsen for samisk tradisjonelt kunsthåndverk og husflid.

Hvert enkelt regelverk er vurdert som et selvstendig dokument som skal operasjonalisere Sametingets budsjettvedtak, og som skal gi potensielle søkere fullstendig informasjon om mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav. Målene i regelverket er vurdert opp mot føringene i veilederen om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten om at målet skal være formulert som et mål, det vil si en tilstand man ønsker å oppnå. Det er også vurdert om målet i Sametingets budsjett er videreført i mål i regelverket. Regelverkets kriterier for måloppnåelse er vurdert opp mot føringene om at disse skal gjenspeile målet med ordningen slik det er formulert i regelverket og at kriteriene er formulert konkret, entydig, relevant og målbart. Rapporteringskravene i regelverket er vurdert opp mot føringene om at disse skal gi informasjon om graden av måloppnåelse som er relevant for målet med ordningen og kriteriene for måloppnåelse slik de er formulert i regelverket. Tilgjengelige rapporteringsskjemaer er vurdert tilsvarende. Rapporteringsskjemaer for 28 tilskuddsordninger er gjennomgått.

Revisjonens har sendt sine foreløpige vurderinger av innholdet i regelverkene og rapporteringsskjemaene for alle de 57 tilskuddsregelverkene til administrasjonen for kommentarer og som grunnlag for dialog om tilskuddsforvaltningen.

Problemstilling 3: Innhenter og sammenstiller sametingsrådet informasjon om måloppnåelse for å belyse om tilskudd er benyttet i tråd med mål formulert i regelverket for ordningen?

Det er sendt en skriftlig forespørsel til administrasjonen om hvilke rutiner og hvilken praksis de har for å hente inn informasjon om måloppnåelse, både fra tilskuddsmottakere og andre kilder, for 55 av de 57 tilskuddsordningene i Sametinget i 2017.²⁴ Det er også sendt skriftlig forespørsel for å utdype analysen av hver enkelt tilskuddsordning under problemstilling 2 og for å etterspørre gjennomførte evalueringer av tilskuddsordningene. I tillegg er det stilt skriftlig spørsmål om administrasjonen sammenstiller informasjon fra tilskuddsmottaker og/eller andre kilder for hver enkelt tilskuddsordning. Administrasjonen har besvart alle spørsmålene skriftlig for hver enkelt av de 55 tilskuddsordningene.

For et utvalg av de 57 tilskuddsordningene har revisjonen kontrollert dokumentasjonen som Sametinget etterspør når det gjelder informasjon om måloppnåelse, både fra tilskuddsmottaker og andre kilder. Dette er for å kontrollere om sametingsrådet etterspør informasjon fra tilskuddsmottakere og/eller andre kilder som kan belyse måloppnåelsen. Revisjonen har her valgt å kontrollere de ordningene som utgjør den beløpsmessig største andelen av virkemiddelområdene. Utvalget består av 16 av de 46 ordningene på de fire største virkemiddelområdene: språk, kunnskap, næringer og kultur.

Problemstilling 4: Rapporterer sametingsrådet om måloppnåelse og resultater til Sametinget i plenum i henhold til gjeldende regelverk?

For å undersøke problemstillingen har revisjonen gjort dokumentanalyser av sametingsrådets rapportering til Sametinget i plenum gjennom Sametingets årsmelding for 2016 for 54 av de 57 tilskuddsordningene Sametinget bevilget dette året.²⁵ I analysen er det vurdert om informasjonen i årsmeldingen kan regnes som informasjon om måloppnåelse og resultater i lys av målet med tilskuddsordningen slik det var formulert i Sametingets budsjett for 2016, for hver av de 54 vurderte tilskuddsordningene, både søkerbaserte og direkte tilskudd.

---

²⁴ For 2 av de 57 tilskuddsordningene er det ikke aktuelt med ytterligere innhenting og sammenstilling av informasjon. Det gjelder *tilskudd til samisk musikkfestuke i Alta* og tilskuddsordningen *næringsavtale for duodji – velferdsordninger*. Dette er fordi den første ordningen er et direkte tilskudd til et spesifikt arrangement, og den andre er en velferdsordning uten rapporteringsbehov.

²⁵ Det er tre tilskuddsordninger som er vurdert som ikke aktuelle å rapportere om resultater fra, ut fra formålet med Sametingets bevilgning. Dette gjelder *tilskudd til samiske hovedorganisasjoner*, *tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget*, og *tilskudd til samiske likestillingsorganisasjoner*. For disse tilskuddsordningene er mottakergruppen kjent for Sametinget i plenum, og formålet med tilskuddsordningene er å bidra til drift av disse organisasjonene. Derfor er resultatrapportering ikke relevant.

5 Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er utledet fra generelle forvaltningsrettslige prinsipper, sameloven, Sametingets forretningsorden, Sametingets vedtak og forutsetninger, herunder Sametingets budsjettvedtak, reglement for Sametingets økonomiforvaltning²⁶, Stortingets bevilgningsreglement og regelverk for økonomistyring i staten. Kriteriene er en beskrivelse av relevante normer og standarder som er aktuelle for denne revisjonen, og danner grunnlaget for konklusjonene i rapporten.

5.1. Revisjonskriterier som gjelder flere problemstillinger

Det framgår av Sametingets forretningsorden § 11 at sametingsrådet står for den daglige utøvende politikken for Sametinget og forvalter Sametingets budsjett.

Ifølge bevilgningsreglementets § 9 skal det redegjøres for innholdet av og begrunnelsen for bevilgningsforslag, og resultatene som ønskes oppnådd skal beskrives. Opplysninger om oppnådde resultater for siste regnskapsår skal legges fram sammen med annen regnskapsinformasjon som er av betydning for vurderingen av bevilgningsforslagene. Siden det ikke finnes egne regler for hvilke opplysninger sametingsrådet skal legge fram for Sametinget når budsjettet legges fram, er det hensiktsmessig å anvende relevante bestemmelser i Stortingets bevilgningsreglement analogisk. Det betyr at Sametinget i budsjettforslaget skal få informasjon om resultatet av tilskuddsforvaltningens mål sett opp mot Sametingets vedtak og forutsetninger i forrige års budsjett.

I tilskuddsforvaltningen er det visse grunnleggende prinsipper sametingsrådet må ta hensyn til. Dette er prinsipper som er forankret i norsk forvaltning gjennom forvaltningsloven, men også ulovfestede forvaltningsrettslige prinsipper som i juridisk teori er ansett å være rettslig bindende for alle offentlige forvaltningsorganer.

Et grunnleggende krav til forvaltningen er at den skal treffe avgjørelser på grunnlag av en forsvarlig behandling. Dette kravet er en selvstendig ulovfestet rettsregel som eksisterer og kommer til anvendelse uavhengig av eller i tillegg til forvaltningslovens enkeltregler.²⁷ Det følger av de ulovfestede reglene for forvaltningens virksomhet at det organet som skal treffe avgjørelsen, har et forsvarlig faktisk grunnlag for å treffe sin beslutning. Det er derfor viktig at søknadsbehandlingen og vurderingene som gjøres, er basert på saklighet (saklighetsprinsippet). Det betyr også at tildeling av tilskudd og stipend må være basert på fastsatte tildelingskriterier og ikke andre, utenforliggende hensyn. Høyesterett har avsagt flere dommer som bygger på at det eksisterer et ulovfestet forbud for forvaltningsorganer mot usaklig forskjellsbehandling.²⁸

Kravene til saklighet og forutberegnelighet i saksbehandlingen tilsier også at tilskuddsregelverket er tilgjengelig og fullstendig, slik at søkeren kan gjøre seg kjent med all informasjon som er relevant for tilskuddsordningen. Kravet om saklighet – i form av et forbud mot å ta usaklige eller utenforliggende hensyn – gjelder som et generelt ulovfestet prinsipp i hele forvaltningsretten.²⁹

Sametingets administrasjon utøver sin forvaltning på delegert myndighet fra sametingsrådet. Administrasjonen skal forvalte tilskuddsregelverket som er vedtatt av sametingsrådet og følge rådets regelverk og instruksjer.

Regelverket for økonomistyring i staten og rundskriv fra Finansdepartementet gjelder i sin helhet for Sametinget. Dette følger av reglement for Sametingets økonomiforvaltning fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) 30. juni 2014 i henhold til sameloven § 2-1 tredje ledd.

²⁶ Reglement for Sametingets økonomiforvaltning, fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 30. juni 2014.

²⁷ *Frihagens forvaltningsrett, bind 1*, Jan Fritjof Bernt og Ørnulf Rasmussen, (2013) s. 149.

²⁸ *Frihagens forvaltningsrett, bind 1*, Jan Fritjof Bernt og Ørnulf Rasmussen, (2013) s. 203.

²⁹ *Frihagens forvaltningsrett, bind 1, 2. utgave* (2010) s. 47.

Reglement for økonomistyring i staten³⁰ har som formål å sikre at:

- a) statlige midler brukes og inntekter oppnås i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger
- b) fastsatte mål og resultatkrav oppnås
- c) statlige midler brukes effektivt
- d) statens materielle verdier forvaltes på en forsvarlig måte

Dette regelverket gjelder tilsvarende for Sametinget og skal bidra til at Sametingets vedtak og forutsetninger oppnås gjennom sametingsrådets forvaltning. Et departements ansvar for underliggende virksomheter, slik det framgår i økonomiregelverket for staten, vil gjelde tilsvarende for sametingsrådet som utøvende organ for Sametinget.³¹

Finansdepartementet har en veileder om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten.³² Veilederen er en utledning av økonomiregelverkets krav, men er ikke obligatorisk å følge. I tillegg har direktoratet for økonomistyring en veileder om evaluering av statlige tilskuddsordninger.³³ Veilederne er ikke i seg selv bindende for Sametinget. I revisjonen henvises det til veilederne der de etter revisjonens vurdering er egnet til å forklare og utdype kravene som uansett følger av regelverket for økonomistyring i staten.

5.2. Revisjonskriterier knyttet til den enkelte problemstilling

5.2.1. Problemstilling 1: Foretar sametingsrådet kunngjøring av tilskuddsordningene på en slik måte at den er egnet til å nå potensielle tilskuddssøkere?

Det framgår av bestemmelsene punkt 6.3.2 *Kunngjøring og søknadsbehandling* at kunngjøring skal foretas på en slik måte at man når hele målgruppen som tilskudsbevilgningen tar sikte på. Kunngjøring er ikke nødvendig når tilskudsbevilgningen tar sikte på én eller noen få navngitt(e) mottaker(e), jf. bestemmelsene punkt 6.4.2 første ledd bokstav a. Kunngjøringen bør blant annet beskrive formålet med ordningen, kravene som gjelder for å bli tatt i betraktning som søker og hvilke opplysninger søkeren må gi i søknaden, med eventuell henvisning til regelverket som foreligger.

Økonomiregelverket stiller ingen formkrav til hvordan tilskudd skal kunngjøres. Det vil være tilskudsforvalteren som, innenfor rammene av Sametingets budsjettvedtak og regelverket for ordningen og i det enkelte tilfellet, må vurdere på hvilken måte kunngjøring bør gjøres for å kunne nå den aktuelle målgruppen.³⁴

5.2.2. Problemstilling 2: Viderefører sametingsrådet føringer fra Sametingets budsjettvedtak til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsregelverkene?

Økonomireglementet § 4 bokstav a) om *grunnleggende styringsprinsipper* gir føringer om at alle virksomheter skal fastsette mål og resultatkrav innenfor rammen av disponible ressurser og forutsetninger gitt av overordnet myndighet. Det framgår videre av reglementet § 8 første ledd om *tilskudd og garantier* at departementene for hver enkelt tilskuddsordning skal beskrive mål, kriterier for måloppnåelse og tildelingskriterier, samt fastsette bestemmelser om oppfølging og kontroll. Disse hovedelementene skal inngå i tildelingsbrev, oppdragsbrev til tilskudsforvaltere utenom statsforvaltningen eller i særskilt regelverk for tilskuddsordningen.

³⁰ Reglement for økonomistyring i staten § 1.

³¹ Jf. Sametingets forretningsorden § 11.

³² Veileder om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten, Finansdepartementet 2008.

³³ Veileder om evaluering av statlige tilskuddsordninger, Senter for statlig økonomistyring 2007 (nåværende DFØ).

³⁴ Veileder om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten, Finansdepartementet 2008.

Regelverk for økonomistyring i staten stiller krav til den enkelte tilskuddsordningen når det gjelder mål for ordningen, kriterier for måloppnåelse, tildelingskriterier (blant annet beregningsregler), oppfølging og kontroll og evaluering. Kapittel 6 i bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene) legger føringer for etablering og forvaltning av tilskuddsordninger og for enkeltstående tilskudd for å sikre effektiv og hensiktsmessig utforming og oppfølging av tilskuddsordninger.

Bestemmelsene fastsetter at sametingsrådet:

- utarbeider regelverk for hver enkel tilskuddsordning, som regulerer punkt a) til d) i bestemmelsene punkt 6.2.1.1, jf. punkt 6.2.1.2. Det kan gjøres unntak for krav om utforming av regelverk når tilskuddsmottakeren er navngitt i bevilgningsvedtaket eller omtalt i budsjettproposisjonen på en slik måte at tilskuddsbevilgningen må anses øremerket for vedkommende, jf. bestemmelsene punkt 6.4.2, første ledd a).
- viderefører mål og føringer i budsjettvedtaket i form av mål for tilskuddsordningen og hvilken målgruppe den tar sikte på, jf. bestemmelsene punkt 6.2.1.1 a).
- fastsetter kriterier for måloppnåelse som er i samsvar med Sametingets vedtak og forutsetninger og er konkret og presist utformet slik at det kan foretas oppfølging og kontroll, jf. bestemmelsene punkt 6.2.1.1 b) og punkt 6.3.6 første ledd.
- utarbeider kriterier for tildeling og fastsetter beregningsregler der tildeling gis på grunnlag av kvantifiserbare kriterier, jf. bestemmelsene punkt 6.2.1.1 c).
- gir føringer knyttet til oppfølging og kontroll av tilskuddsmottaker som inngår i den etterfølgende rapporteringen, jf. bestemmelsene punkt 6.2.1.1 d), som henviser til punkt 6.3.8.

5.2.3. Problemstilling 3: Innhenter og sammenstiller sametingsrådet informasjon om måloppnåelse for å belyse om tilskudd er benyttet i tråd med mål formulert i regelverket for ordningen?

Tilskuddsforvalter skal innhente rapporter fra tilskuddsmottakere som gjør det mulig å vurdere graden av måloppnåelse, jf. bestemmelsene punkt 6.3.6 første ledd. Det følger videre av pkt. 6.3.6 at tilskuddsmottakere må pålegges å sende inn rapport i henhold til kriteriene for måloppnåelse. Kravene til rapportering skal ikke gis større omfang enn det som er rimelig i forhold til den nytten tilskuddsmottaker har av tilskuddet.

Rapportering fra tilskuddsmottaker kan erstattes eller suppleres med informasjon fra andre kilder hvis disse gir relevant og tilfredsstillende informasjon, jf. punkt 6.3.6 andre ledd. Ifølge punkt 6.5 første ledd skal tilskuddsforvalter sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om tilskuddsordningene er effektive når det gjelder ressursbruk, organisering og fastsatte mål. Videre framgår det at frekvensen og omfanget av evalueringene skal ta utgangspunkt i en vurdering av risiko og vesentlighet for hver enkelt tilskuddsordning og at evalueringene skal vurderes i sammenheng med kravene til rapportering.

Tilskuddsforvalter skal rapportere i tråd med kravene Sametinget har fastsatt i årlig budsjett eller i særskilt regelverk for tilskuddsordningen, jf. bestemmelsene punkt 6.3.7 første ledd. Når rapporteringen til Sametinget i plenum er basert på rapportering fra flere tilskuddsmottakere, må sametingsrådet sammenstille og vurdere disse opp mot målene for de ulike tilskuddsordningene og etterprøve om målene tilskuddene er ment å bidra til å realisere, er nådd.

5.2.4. Problemstilling 4: Rapporterer sametingsrådet om måloppnåelse og resultater til Sametinget i plenum i henhold til gjeldende regelverk?

Det følger av reglement for økonomistyring i staten at alle virksomheter skal rapportere om måloppnåelse og resultater internt og til overordnet myndighet for å sikre at fastsatte mål og resultatkrav oppnås på en effektiv måte.³⁵

---

³⁵ Reglement for økonomistyring i staten § 9.

Reglementets § 11 henviser til bevilgningsreglementet § 9 annet ledd og sier at hvert departement skal gi Stortinget rapport om resultatene av arbeidet innenfor sitt ansvarsområde. Bevilgningsreglementet bestemmer at budsjettforslaget skal beskrive de resultater som tilsiktes oppnådd og at det skal gis opplysninger om oppnådde resultater for siste regnskapsår av betydning for vurdering av bevilgningsforslagene for neste budsjettår.

Departementet skal i sin budsjettproposisjon til Stortinget rapportere om resultater som er oppnådd ved tilskuddsordningen i forhold til fastsatte mål.³⁶

Dette innebærer at sametingsrådet i årsmeldingen skal gi opplysninger om hvilke resultater som er oppnådd ved tilskuddsordningene i foregående regnskapsår.

6 Funn

6.1. Sametingets tilskuddsforvaltning

Bestemmelsene om økonomistyring i staten³⁷ stiller krav til og legger føringer for forvaltning av statlige tilskuddsordninger og viser til at søknadsbehandlingen skal følge forvaltningsloven. God utforming av tilskuddsordninger skal sikre at ordningene gir de effekter som er tilsiktet. God tilskuddsforvaltning innebærer forsvarlig saksbehandling som ivaretar rettssikkerhet og forutberegnelighet for de som søker om tilskudd.

Tilskudd kan gis i mange former og sammenhenger, til ulike formål og med mange ulike betegnelser (som støtte, bistand, overføringer, driftstilskudd, investeringstilskudd, prosjektstøtte, tiltaksstøtte, refusjoner, erstatninger, kontingenter, hjelp, finansiering, rundsumtilskudd osv.). Kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten gjelder uavhengig av dette.³⁸ Bestemmelsene om økonomistyring i staten fastsetter konkrete krav til utforming av en tilskuddsordning og regelverk for ordningen.

Sametinget benytter tilskudd som ett av flere virkemidler for å oppnå politiske mål. Som tilskuddsforvalter er det sametingsrådets ansvar å påse at bruken av tilskuddsmidlene er i tråd med Sametingets vedtak og forutsetninger. Budsjettbehandlingen legger føringer for hva tilskuddsmidlene skal brukes til, illustrert med den rette linjen i figur 4. Sametingsrådet operasjonaliserer og beskriver dette nærmere i et regelverk for tilskuddsordningen, illustrert med den øverste pilen i figur 4. Regelverket for den enkelte tilskuddsordning er et redskap tilskuddsforvalteren kan bruke for å styre bruken av tilskuddsmidlene mot målet.

Sametinget i plenum skal motta relevante opplysninger som belyser måloppnåelsen. For å ha grunnlag for rapportering til Sametinget i plenum om hvorvidt Sametingets mål er oppnådd, skal sametingsrådet hente inn informasjon om måloppnåelse, som er illustrert med nederste pil i figur 4. Informasjon om måloppnåelse kan hentes inn gjennom en vurdering og sammenstilling av rapporter fra tilskuddsmottakerne og/eller fra andre kilder.

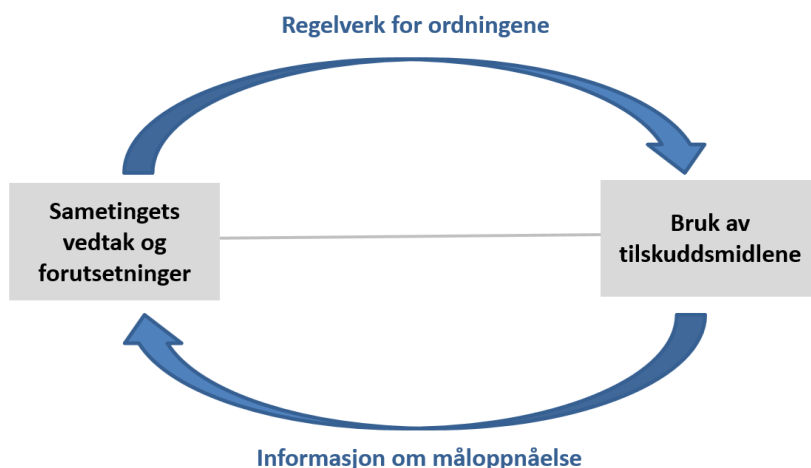
Det er viktig at Sametinget i plenum får informasjon om måloppnåelse fra tidligere budsjettperioder som grunnlag for å sette nye mål og velge virkemidler for å oppnå resultater på vegne av det samiske folk.

---

³⁶ Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 6.2.1.3.

³⁷ Økonomiregelverket kapittel 6.

³⁸ Dfo.no/tilskudd.

Kilde: Riksrevisjonen

6.2. Problemstilling 1: Foretar sametingsrådet kunngjøring av tilskuddsordningene på en slik måte at den er egnet til å nå potensielle tilskuddssøkere?

I tråd med bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 6.3.2 skal kunngjøring foretas på en slik måte at man når hele målgruppen som tilskuddsbevilgningen tar sikte på. Kravet om kunngjøring av tilskuddsbevilgninger skal bidra både til å nå målet med bevilgningen og å ivareta grunnleggende prinsipper for offentlig forvaltning om åpenhet og forsvarlig saksbehandling. Dette er viktig for at de søkerbaserte ordningene i Sametinget skal nå alle potensielle søkere.

Kunngjøring er ikke nødvendig når tilskuddsbevilgningen tar sikte på én eller noen få navngitt(e) mottaker(e), i tråd med bestemmelsene punkt 6.4.2. For Sametinget innebærer dette at det ikke er nødvendig å kunngjøre direkte tilskudd der tilskuddsmottakerne er navngitt i Sametingets budsjettvedtak. Sametinget har i 2017 totalt 57 tilskuddsordninger, henholdsvis 31 søkerbaserte tilskudd og 26 direkte tilskudd.

I bestemmelsene stilles det ikke krav til formen på kunngjøringen. Innenfor rammen av Sametingets vedtak og forutsetninger må tilskuddsforvalteren for hver tilskuddsordning konkret vurdere hvordan den aktuelle gruppen av potensielle tilskuddsmottakere skal nås. Formen på kunngjøringen kan derfor variere etter blant annet egenart ved mottakerne og tilskuddsordningen.³⁹ Avhengig av hvor stor gruppen av potensielle tilskuddsmottakere er, og om den lar seg avgrense, for eksempel geografisk eller til en bestemt gruppe aktører innen næringsliv eller kulturliv, kan kunngjøring målrettes til publikasjoner eller nettsider som er allment brukt i målgruppen, eller sendes som brev eller e-post hvis hele målgruppen er kjent.⁴⁰

Kunngjøringen bør normalt beskrive blant annet formålet med ordningen, kravene som gjelder for å bli tatt i betraktning som søker og hvilke opplysninger søkeren må gi i søknaden, med eventuell henvisning til gjeldende regelverk.⁴¹

³⁹ Rapport 1/2013, DFØs forvaltning av økonomiregelverket i 2012, januar 2013.

⁴⁰ Innst. 47 S (2012–2013) Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om sak om departementenes tilskuddsforvaltning.

⁴¹ Veileder om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten, Finansdepartementet, 2008.

Er kunngjøringen kommunisert i egnede kanaler for å nå hele målgruppen som tilskuddsbevilgningen tar sikte på?

Administrasjonen opplyser at de ikke vurderer for hver tilskuddsordning hvem målgruppen er, og hvordan de skal nå den, men at de gjør en samlet vurdering av hvilke aviser og medier de skal bruke. Vurderingen er ikke dokumentert.

- Sametinget kunngjør i stor grad de søkerbaserte tilskuddsordningene på Sametingets nettside.
  - 29 av 31 søkerbaserte tilskudd er kunngjort per 23. august 2017.
  - De to tilskuddsordningene som ikke er kunngjort på nettsiden, er *pedagogisk materiell og leker og næringsavtale for duodji – salg, markedsføring og merkevarebygging*.
- Ett direkte tilskudd er kunngjort på nettsiden⁴², selv om det ikke er krav om kunngjøring av direkte tilskudd.
- Enkelte av tilskuddsordningene kunngjøres i aviser og på sosiale medier som Facebook og Instagram i tillegg til på nettsiden.⁴³ I tillegg kunngjøres noen tilskuddsordninger via e-post.⁴⁴
- Inndelingen av tilskudd mellom virkemiddelområder på Sametingets nettside er forskjellig fra inndelingen i Sametingets budsjett for 2017.
  - Budsjettet har en struktur for tilskudd som er delt inn i ti virkemiddelområder, mens Sametinget.no har gruppert tilskuddsordningene i sju virkemiddelområder.
  - Tre tilskuddsordninger er gruppert under flere enn ett virkemiddelområde på nettsiden. Det gjelder tilskuddene *samisk språkopplæring i barnehager, prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager og samiske barnehager og samiske avdelinger i norske barnehager*, som er lagt inn under virkemiddelområdene barnehage, opplæring og læremidler og språk.
  - Én tilskuddsordning er ikke kunngjort på nettsiden som en egen ordning, men som en del av en annen tilskuddsordning. Dette gjelder tilskuddet *næringsavtale for duodji – hospitering*, der hospitering er et punkt under tilskuddet *næringsavtale for duodji – utviklings- og investeringstiltak*.
- Fire tilskuddsordninger har ulikt navn i budsjettet og på nettsiden. Forskjellen i navngivningen kan gjøre det utfordrende å spore opp tilskuddsordningen fra Sametingets budsjett for å finne mer informasjon om ordningen på nettsiden. Tabell 1 viser de tilskuddsordningene som har ulike navn i budsjettet og på Sametingets nettside.

---

⁴² Tilskudd til samiske organisasjoner.

⁴³ Intervju med administrasjonen 23.10.2017.

⁴⁴ E-post fra administrasjonen 16.02.2018.

Tabell 1 Forskjeller i navngivningen på tilskuddsordningene på Sametingets budsjett og nettsiden

Navn på tilskuddsordningene i Sametingets budsjett 2017	Navn på tilskuddsordningene på Sametingets nettside pr 23.08.2017
Tilskudd til næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer	<ul style="list-style-type: none"> Næringsliv, kombinasjons- og utmarksnæringer, verdiskaping og nyetableringer Prosjekter som styrker utmarksnæringenes rettsgrunnlag
Samisk reiseliv	<ul style="list-style-type: none"> Samisk reiseliv etablerertilskudd Kombinasjons- og utmarksnæring: Etablerertilskudd Samisk reiseliv: Utviklings- og investeringstiltak
Samisk kulturnæring	<ul style="list-style-type: none"> Kulturnæring etablerertilskudd Kulturnæring: Utviklings- og investeringstiltak
Tilskudd til joik og samisk musikk	<ul style="list-style-type: none"> Musikkutgivelser Musikkutvikling

Kilde: Riksrevisjonen

Vedlegg 2 gir en oversikt over hvordan Sametinget har kunngjort de 31 søkerbaserte tilskuddsordningene i ulike kanaler.

Inneholder kunngjøringen relevant informasjon om tilskuddsordningene, herunder formål, tildelingskriterier og hvilke opplysninger søkeren må gi?

I 2017 kunngjorde Sametinget 29 av 31 søkerbaserte tilskuddsordninger på nettsiden sin.

- Kunngjøringene på Sametingets nettside inneholder i hovedsak relevant informasjon om tilskuddsordningene.
- Kunngjøringene for 25 av 29 ordninger inneholder informasjon om formålet med tilskuddsordningen, jf. figur 5. For 3 av 29 ordninger er det svakheter i kunngjøringen som gjør at målet med ordningen ikke kommer tydelig fram av kunngjøringen. Kunngjøringen på nettsiden for 1⁴⁵ av 29 ordninger inneholder ikke informasjon om mål for tilskuddsordningen.
- Kunngjøringene for 26 av 29 ordninger inneholder informasjon om tildelingskriterier eller kravene som gjelder for å bli tatt i betraktning som søker. For 3 av de 29 ordningene er det imidlertid noen svakheter i kunngjøringen som gjør at tildelingskriteriene blir uklare.
- Kunngjøringene for 23 av 29 ordninger inneholder informasjon om hvilke opplysninger søkeren må oppgi for å søke om tilskudd, jf. figur 5. For 6 av 29 ordninger er det svakheter i kunngjøringen i form av manglende søknadsskjema eller at det ikke kommer tydelig fram hvilke opplysninger søkeren må oppgi. Det framgår av kunngjøringene for 4⁴⁶ av disse at søkeren skal/bør fylle ut søknadsskjema, uten at dette er lagt ut i kunngjøringen.⁴⁷ For 2⁴⁸ av de 6 tilskuddsordningene er det ikke tydelig hvilke opplysninger søkeren må oppgi for å søke om tilskudd. Disse to ordningene har ett felles regelverk som gjelder for flere⁴⁹ tilskuddsordninger. Det kan gjøre det vanskelig for tilskuddssøkerne å finne ut hvilke krav til søknad som gjelder for den enkelte tilskuddsordningen.

⁴⁵ Tilskudd til samisk kulturminnevern.

⁴⁶ 1) Annen oppfølging av samiske rettigheter, arealer og ressurser, 2) tilskudd til utvikling og fremming av litteratur, 3) tilskudd til samiske forlag og 4) tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget.

⁴⁷ Søknadsfristene for ordningene var utløpt da nettsiden ble kontrollert. Derfor var det heller ikke nødvendig å ha dem tilgjengelige for søkere.

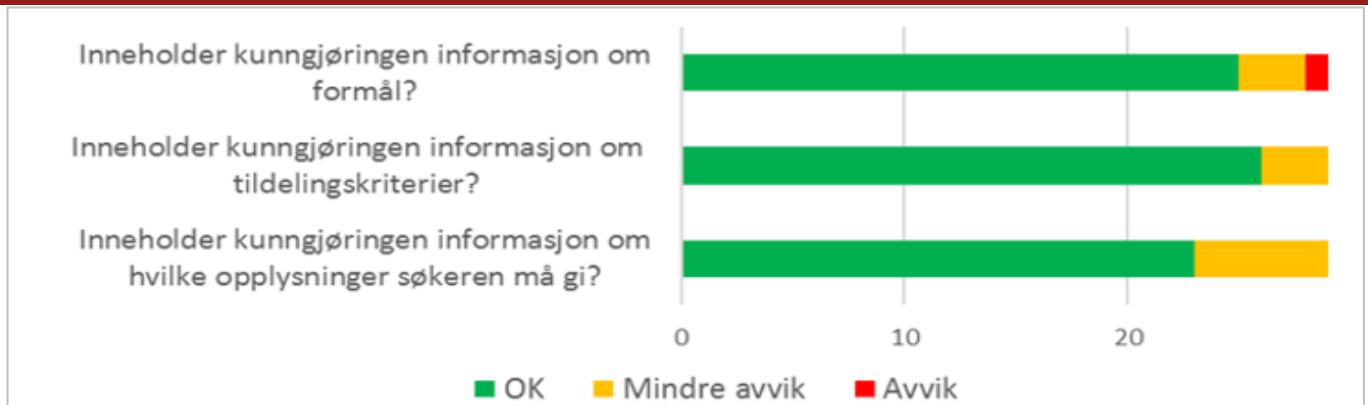
⁴⁸ 1) Næringsavtale for duodji – duodjistipend og 2) næringsavtale for duodji – hospitering.

⁴⁹ Regelverket gjelder for tilskuddsordningene 1) næringsavtale for duodji – investerings- og utviklingstilskudd, 2) næringsavtale for duodji – duodjistipend, 3) næringsavtale for duodji – hospitering og 4) næringsavtale for duodji – salg, markedsføring og merkevarebygging.

- Kunngjøringen av 26 av de 29 kunngjorte tilskuddsordningene har lenke til regelverket for tilskuddsordningen på nettsiden. Tilskuddsregelverk for 3⁵⁰ ordninger er imidlertid ikke publisert på nettsiden. Videre viser revisjonen at det for 35 tilskuddsordninger (12 søkerbaserte og 23 direkte) går fram av tilskuddsregelverket at formålet med regelverket er å gi utfyllende bestemmelser til Sametingets budsjett. Dette kan virke forvirrende for potensielle tilskuddssøkere. De skal ikke behøve å sette seg inn i Sametingets budsjett for å få fullstendig informasjon om tilskuddsordningen.

Resultatet av kontrollen for de enkelte tilskuddsordningene er å finne i vedleggene 3A, 3B og 3C. Funnene er oppsummert i figur 5.

Figur 5 Om kunngjøringene inneholder relevant informasjon (n = 29)

Kilde: Riksrevisjonen

6.3. Problemstilling 2: Viderefører sametingsrådet føringer fra Sametingets budsjettvedtak til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsregelverkene?

Ifølge bestemmelser om økonomistyring i staten skal målet i tilskuddsordningen tydeliggjøre hva staten ønsker å oppnå med ordningen og hvilken målgruppe den tar sikte på. Hovedelementene i en tilskuddsordning skal vurderes i nøye sammenheng med hverandre for å sikre at hver enkelt tilskuddsordning bidrar til å oppnå målet med bevilgningen.⁵¹

I Sametingets tilfelle innebærer dette å oppnå forutsatte mål i Sametingets budsjettvedtak. Det er også viktig at hovedelementene i en tilskuddsordning er formulert samlet og skriftlig i ett regelverk, slik at potensielle søkere skal kunne gjøre seg kjent med premisene for søknadsbehandlingen.

Tilsvarende legges det til grunn for revisjonen at målet med Sametingets tilskuddsordninger bør beskrives slik at sametingsrådet gjennom utforming av mål i regelverket for tilskuddsordningen, gir et tydelig uttrykk av hva man ønsker å oppnå med ordningen.

Med utgangspunkt i fastsatte mål må sametingsrådet formulere kriterier som skal legges til grunn for å hente inn informasjon fra tilskuddsmottakerne eller eventuelt andre kilder for å belyse graden av måloppnåelse, det vil si resultatene vurdert opp mot målene for ordningen. Denne informasjonen danner et viktig grunnlag når tilskuddsforvalteren skal rapportere om oppnådde resultater.

⁵⁰ 1) *Tilskudd til samiske forlag*, 2) *tilskudd til samiske kulturminnevern* og 3) *næringsavtale for duodji – hospitering*. Den sistnevnte er ikke kunngjort som en egen tilskuddsordning, men hospitering er et punkt under tilskuddsordningen *næringsavtale for duodji – utviklings- og investeringstilskudd*.

⁵¹ Bestemmelsene pkt. 6.2.1.1.

I punkt 6.3.6 i bestemmelsene er det påpekt at kriteriene for måloppnåelse skal ha en slik grad av presisjon at det kan foretas oppfølging uten uforholdsmessig store kostnader. Kriteriene må dessuten utformes slik at tilskuddsmottaker i praksis har mulighet for å rapportere på grunnlag av disse kriteriene eller at de lar seg belyse ved hjelp av informasjon fra andre kilder, for eksempel offentlige registre, hvis disse gir relevant og tilfredsstillende informasjon.⁵²

Tilsvarende legges det til grunn at sametingsrådet formulerer kriteriene for måloppnåelse konkret, entydig, relevant og målbart for å belyse graden av måloppnåelse sett opp mot Sametingets mål med bevilgningene.

Omfanget av og detaljeringen i rapporteringskravene vil variere og må fastsettes etter en konkret vurdering av hva som er rimelig med tanke på tilskuddets størrelse og karakter, jf. bestemmelsene punkt 6.3.6 og 6.4. En tilskuddsmottaker må kunne forvente at de aktuelle rapporteringskravene er beskrevet i regelverket for ordningen og i tilskuddsbrevet, slik at mottakeren på forhånd vet hvilken informasjon som må skaffes.

I utformingen av tilskuddsordninger er det viktig å nøye vurdere sammenhengen mellom målet for tilskuddet, kriterier for måloppnåelse og tilhørende rapporteringskriterier. Det må bl.a. vurderes hvor ambisiøs man skal være i måloppnåelse og hvor treffsikker man krever at ordningen skal være i forhold til målsettingen.⁵³ Tilsvarende legges til grunn at sametingsrådet i utformingen av rapporteringskrav for tilskuddsordningene i regelverkene nøye vurderer sammenhengen mellom målet for tilskuddet, kriterier for måloppnåelse og tilhørende rapporteringskrav.

Figur 6 Sammenhengen mellom Sametingets budsjett og hovedelementene i tilskuddsregelverket

Kilde:

Riksrevisjonen

Målformuleringer i tilskuddsregelverkene

- Tilskuddsregelverkene for Sametingets tilskuddsordninger inneholder i hovedsak målformuleringer i tråd med Sametingets budsjettvedtak slik at man får et inntrykk av hva som ønskes oppnådd med tilskuddet.
  - For 48 av 57 av tilskuddsordningene er det formulert mål i regelverket som er relevante for og/eller dekker hele eller deler av målet i budsjettvedtaket. Målformuleringene er som oftest svært generelt formulert, for eksempel målformuleringen i regelverket for *tilskuddsordningen til samiske bokbuss*: «Sametingets mål med de samiske bokbussene er gode og lett tilgjengelige samiske bibliotek tjenester til hele den samiske befolkningen og andre.»
  - I noen tilfeller er bare deler av målet i budsjettvedtaket tatt ned som en målformulering i tilskuddsregelverket, noen ganger er målene videre formulert enn budsjettvedtaket og noen mål er uklare. Et eksempel på en målformulering som bare delvis tar ned målet i budsjettvedtaket, er i regelverket for *stipend til elever med samisk i videregående skole*. Her er målet for ordningen i Sametingets budsjett å få flere samisktalende fagarbeidere på alle samfunnsområder og å bidra til at flere snakker samisk, særlig motivere ungdom til opplæring i samiske språk. Målet som er formulert i regelverket for ordningen, er «samisktalende fagpersonell innenfor alle samfunnsområder», mens Sametingets mål om å motivere ungdom til opplæring i samiske språk er utelatt fra målet i regelverket.

⁵² Veileder om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten, Finansdepartementet, 2008, pkt. 2.4.

⁵³ Veileder om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten, Finansdepartementet, 2008, pkt. 2.4.

- I en del tilfeller er målformuleringen i regelverket ikke et mål, men en aktivitetsbeskrivelse. Et eksempel på en slik aktivitetsbeskrivelse finner vi i regelverket for tilskudd til *språkprosjekter*. Her er målet i Sametingets budsjett å bidra til utviklingen av samiske språk og terminologi gjennom prosjekttilskudd og skape et mangfold av samiskspråklige aktiviteter i lokalsamfunnene, mens målet i tilskuddsregelverket er «samiskspråklige aktiviteter i nærmiljøene».
- I ett tilfelle er målet for ordningen slik det er formulert i regelverket, ikke i tråd med innholdet i tilskuddsordningen. Dette gjelder tilskuddet *næringsavtale for duodji – velferdsordninger*, som er et tilskudd til fødsels- og sykepenger for duodjiutøvere. Målformuleringen i regelverket er «økt omsetning av egenprodusert duodji for et større marked», mens tilskuddsordningen er en velferdsordning for duodjiutøverne.

Kriterier for måloppnåelse i tilskuddsregelverkene

- Kriterier for måloppnåelse som er relevante for målet med tilskuddsordningene, er funnet i regelverkene for 22 av 57 ordninger.
  - Et eksempel er i regelverket for *tilskudd til samisk joik og samisk musikk* som har målet «samisk musikk av god kvalitet som er lett tilgjengelig for et større publikum». Regelverket har følgende konkrete og målbare kriterier:
    - *antall CD-utgivelser av joik og samisk musikk*
    - *statistikk fra TONO om kringkasting og annen offentlig fremføring av musikk*
    - *antall solgte utgivelser*
    - *antall avspillinger på strømmetjenester*
  - En del ordninger har definert kriterier for måloppnåelse i regelverket som «flere nye igangsatte prosjekter». En slik formulering definerer ikke hva slags type prosjekter som skal igangsettes, og gir heller ikke grunnlag for å vurdere hva slags informasjon fra tilskuddsmottakerne man skal hente inn for å vurdere måloppnåelsen.
  - Mange tilskuddsregelverk har formuleringen «gjennomførte aktiviteter i forhold til innsendt aktivitets- eller prosjektplan» som kriterium for måloppnåelse. Når man formulerer kriterier for måloppnåelse i regelverket på en slik måte, forvalter man ordningen på en måte som gjør at det er tilskuddsmottakerens planlagte aktiviteter som blir målestokken for hvilken informasjon som skal hentes inn om resultater av tilskuddsordningen. Tilskuddsregelverket legger opp til en innhenting av informasjon om gjennomført aktivitet hos den enkelte tilskuddsmottaker på bakgrunn av tilskuddsmottakers eget mål. Sametinget etterspør ikke informasjon om måloppnåelsen av tilskuddsordningen i tråd med målformuleringen i regelverket.
  - I regelverket for tilskuddet *næringsavtale for duodji – velferdsordninger*, som er et tilskudd til fødsels- og sykepenger for duodjiutøvere, er kriteriet for måloppnåelse definert som «gode velferdsordninger for duodjiutøvere». Dette må anses å være målet for ordningen, ikke et kriterium for måloppnåelse, gitt at tilskuddet er en velferdsordning for duodjiutøverne. I en slik rettighetsbasert velferdsordning er det ikke behov for kriterier for måloppnåelse, gitt at forutsetningene for tildeling er objektive hendelser i form av fødsel og sykdom.

Rapporteringskrav i tilskuddsregelverkene

- Kun 2 av 57 tilskuddsordningene har rapporteringskrav i regelverkene som er relevante for å vurdere graden av måloppnåelsen for tilskuddsordningen. For en del ordninger er det slike rapporteringskrav i rapporteringsskjemaet for ordningen uten at det er omtalt i regelverket.

- Hvilken informasjon det bes om i rapporteringen, er som oftest lite spesifisert i regelverket. I svært mange tilfeller bes det om rapportering med utgangspunkt i planer tilskuddsmottakeren selv har utarbeidet. Rapporteringskravene varierer noe mellom tilskuddsordningene, men er relativt standardisert i regelverkene. Standardteksten i regelverkene er ofte en formulering av denne typen:

«Endelig aktivitetsplan for budsjettåret sendes Sametinget innen 1.3. Sametingets skjema for aktivitetsplan for ordningen skal benyttes.

Tilskuddsmottaker skal rapportere om bruken av midlene.

Treårig aktivitetsplan med budsjettbehov sendes Sametinget innen 31.8. Sametingets skjema for aktivitetsplan for ordningen skal benyttes.

Rapport for foregående år om bruken av midlene i henhold til aktivitetsplanen sendes Sametinget innen 31.8. Sametingets skjema for rapport om bruken av midlene for ordningen skal benyttes

Det kreves rapport for gjennomførte tiltak som er i aktivitetsplanen.

Frist for innsending av regnskap og rapportering er 31.8.»

Slik informasjon er nødvendig for å kontrollere og følge opp den enkelte tilskuddsmottaker. Det er imidlertid ikke resultatinformasjon som sier noe om målet med tilskuddsordningen. Når sametingsrådet etterspør rapportering basert på aktivitetsplanene til tilskuddsmottakerne, får de bare informasjon om hvorvidt tilskuddsmottakerne har gjennomført sine egne planer for tilskuddet de har fått.

- Det er kun tilskuddsordningene for *stipend til elever med samisk i videregående skole og stipend for høyere utdanning* som har rapporteringskrav i regelverket som er relevante for målet med tilskuddet. For disse ordningene har regelverket rapporteringskrav; i det ene tilfellet til kontroll av og i det andre tilfellet til dokumentasjon på gjennomført eksamen. Det er dermed bare 1 av de 57 gjennomgåtte tilskuddsregelverkene som inneholder et eksplisitt rapporteringskrav til tilskuddsmottakeren som er egnet til å gi informasjon om graden av måloppnåelse for tilskuddsordningen i lys av målformuleringen i regelverket.
- Det er utarbeidet egne rapporteringsskjemaer for 28 av de 57 tilskuddsordningene. En del av disse rapporteringsskjemaene gjelder for flere tilskuddsordninger. Mange rapporteringsskjemaer inneholder krav om rapportering av informasjon som ikke er definert som rapporteringskrav i tilskuddsregelverket. For å kunne beskrive helheten i den resultatinformasjon sametingsrådet etterspør i forvaltningen av tilskuddsordningene, har revisjonen også vurdert innholdet i rapporteringsskjemaene.
  - De fleste rapporteringsskjemaene inneholder de samme svakhetene som rapporteringskravene. Tilskuddsmottakerne blir selv bedt om å beskrive hvilke tiltak de har gjennomført, og om målet med tilskuddet er oppnådd. Dette målet er ikke definert for tilskuddsmottakeren i rapporteringsskjemaet.
  - I noen tilfeller ber rapporteringsskjemaene om relevant resultatinformasjon for målet med tilskuddsordningen. Eksempler på relevante rapporteringskrav for Sametingets mål med ordningen er i rapporteringsskjemaet for *tospråklighetstilskuddet til kommuner og fylkeskommuner*. For disse ordningene inneholder rapporteringsskjemaet krav til rapportering om antallet ansatte som betjener befolkningen på samisk, og antallet ansatte som har fått opplæring i samisk. Dette er informasjon om måloppnåelse når målet med ordningene, slik det er formulert i regelverket, er at den samiske befolkningen har en reell mulighet til å bruke samisk i møte med offentlige institusjoner.

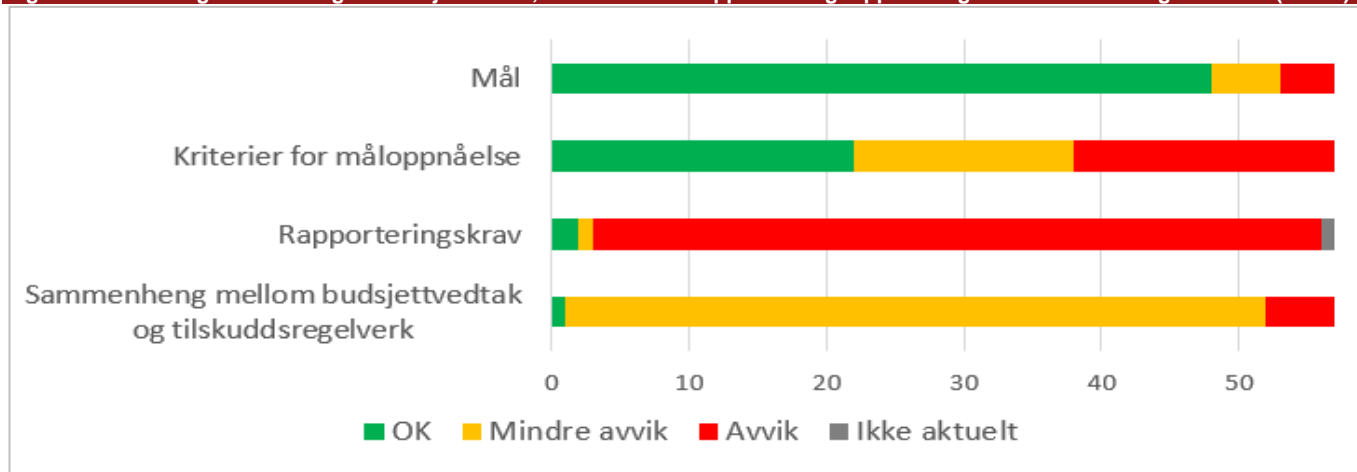
Det er likevel en svakhet at de relevante rapporteringskravene i rapporteringsskjemaene ikke alltid er å finne igjen som kriterier for måloppnåelse eller rapporteringskrav i regelverket for ordningene. Kravet om forutberegnelighet i forvaltningen tilsier at slike rapporteringskrav bør framgå av regelverket og være kjent for potensielle tilskuddssøkere.

Sammenhengen mellom Sametingets budsjettvedtak og mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskudsregelverkene

- I ett tilfelle er det en tydelig sammenheng mellom Sametingets budsjettvedtak og mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskudsregelverkene. For de fleste tilskudsordningene er det kun delvis sammenheng mellom budsjettvedtaket og tilskudsregelverkene. I noen få, beløpsmessig små ordninger er det ikke sammenheng mellom Sametingets budsjettvedtak og utformingen av regelverkene.
  - Regelverket for 1 av de 57 tilskudsordningene er utformet slik at det er en tydelig sammenheng mellom Sametingets budsjettvedtak og tilskudsregelverkens krav til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav.
  - For 51 av 57 tilskudsordninger er det en delvis sammenheng mellom regelverket for ordningen og budsjettvedtakene. Den manglende sammenheng skyldes i hovedsak svakheter i utforming av kriterier for måloppnåelse og/eller at rapporteringskravene i regelverkene ikke er relevante for målet med tilskudsordningene.
  - Utforming av hovedelementene i tilskudsordningene har i 5 av 57 tilfeller ingen sammenheng med budsjettvedtakene. Dette skyldes at målene i regelverkene avviker fra Sametingets budsjettvedtak.

Figur 7 Videreføring fra Sametingets budsjett til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskudsregelverkene (n = 57)

Kilde: Riksrevisjonen

Analysen av sametingsrådets operasjonalisering av føringer fra Sametingets budsjettvedtak til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskudsregelverkene for de store virkemiddelområdene i Sametingets budsjett – språk, kunnskap, næringer og kultur – er utdypet i detalj i vedlegg 4 til rapporten. Analysen viser at det er ulike utfordringer i utformingen av regelverkene for de ulike virkemiddelområdene i Sametingets budsjett. For virkemiddelområdene næring og kultur er kriteriene for måloppnåelse i større grad utformet i tråd med målet for ordningen i regelverkene enn for virkemiddelområdene språk og kunnskap. Mens regelverkene for virkemiddelområdene næring og kultur mangler rapporteringskrav som er relevante for målet med tilskudsordningene, er det enkelte ordninger under virkemiddelområdene språk og kunnskap som har rapporteringskrav som er relevante for målet med tilskudsordningen.

En detaljert analyse av sammenhengen mellom Sametingets budsjettvedtak og tilskuddsregelverkens krav til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav for alle Sametingets tilskuddsordninger i 2017 er å finne i vedlegg 5 til rapporten.

Avvik fra normalprosedyren

Økonomibestemmelsene punkt 6.4 inneholder også regulering av avvik fra normalprosedyren. Når tilskuddsmottakeren er navngitt i selve bevilgningsvedtaket eller omtalt i budsjettproposisjonen på en slik måte at tilskuddsbevilgningen må anses øremerket for vedkommende, kan sametingsrådet gjøre unntak fra økonomibestemmelsene punkt 6.2.1.2 om utforming av regelverk.

Finansdepartementets veileder om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten utdyper dette:

«Det kan nevnes at Stortinget i noen tilfeller gir en tilskuddsbevilgning som er ment å innebære en generell styrking av mottakerens samfunnsnyttige arbeid på et bredt felt, uten spesifiserte betingelser og uten kontroll av hvordan tilskuddet disponeres. Et eksempel på dette er tilskudd til de politiske partiene.»⁵⁴

Sametingsrådet har, både for direkte tilskudd med bare én navngitt mottaker og for tilskudd til politiske partier og organisasjoner som er representert på Sametinget, valgt å utforme et tilskuddsregelverk for ordningene.

Sametingsrådet har vedtatt regelverk for direkte tilskudd der mottaker og beløp er spesifisert i budsjettvedtaket. Administrasjonen opplyser i et intervju⁵⁵ at tidligere praksis er fulgt, og at de har hatt utfordringer med tilbaketrekkning av direkte tilskudd. Dette er en av årsakene til at det er utarbeidet egne regelverk for direkte tilskudd. Administrasjonen opplyser videre at regelverkene for direkte tilskudd skal gjennomgås.

6.4. Problemstilling 3: Innhenter og sammenstiller sametingsrådet informasjon om måloppnåelse for å belyse om tilskudd er benyttet i tråd med mål formulert i regelverket for ordningen?

Tilskuddsforvalter skal innhente rapporter fra tilskuddsmottakere som gjør det mulig å vurdere graden av måloppnåelse. Tilskuddsmottakere må pålegges å sende inn rapport i henhold til kriteriene for måloppnåelse.⁵⁶ Rapportering fra tilskuddsmottaker kan erstattes eller suppleres med informasjon fra andre kilder hvis disse gir relevant og tilfredsstillende informasjon.⁵⁷

Evalueringer kan i en del tilfeller erstatte deler av den årlige rapporteringen. Dette kan være aktuelt for eksempel der målene er knyttet til effekter for befolkningsgrupper utover tilskuddsmottaker, der det tar tid før effekter av en tilskuddsordning viser seg eller der en tilskuddsordning er ett av flere tiltak som sammen skal bidra til å nå et fastlagt mål.⁵⁸ En hovedproblemstilling i evaluering av en tilskuddsordning er å etterprøve om man faktisk oppnår de målene som tilskuddet er ment å realisere.⁵⁹

Tilskuddsforvalteren skal videre rapportere i tråd med kravene som er fastsatt i særskilt regelverk for tilskuddsordningen.⁶⁰ Når rapporteringen til Sametinget i plenum er basert på rapporter fra flere tilskuddsmottakere, må sametingsrådet sammenstille rapportene fra alle tilskuddsmottakerne for å kunne belyse måloppnåelsen for den enkelte tilskuddsordningen.

⁵⁴ Finansdepartementets veileder om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten s. 14.

⁵⁵ Intervju med administrasjonen 23.10.2017.

⁵⁶ Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 6.3.6 første ledd.

⁵⁷ Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 6.3.6 andre ledd.

⁵⁸ Veileder om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten, Finansdepartementet, 2008, pkt. 2.4.

⁵⁹ Veileder om evaluering av statlige tilskuddsordninger, SSØ, 2007.

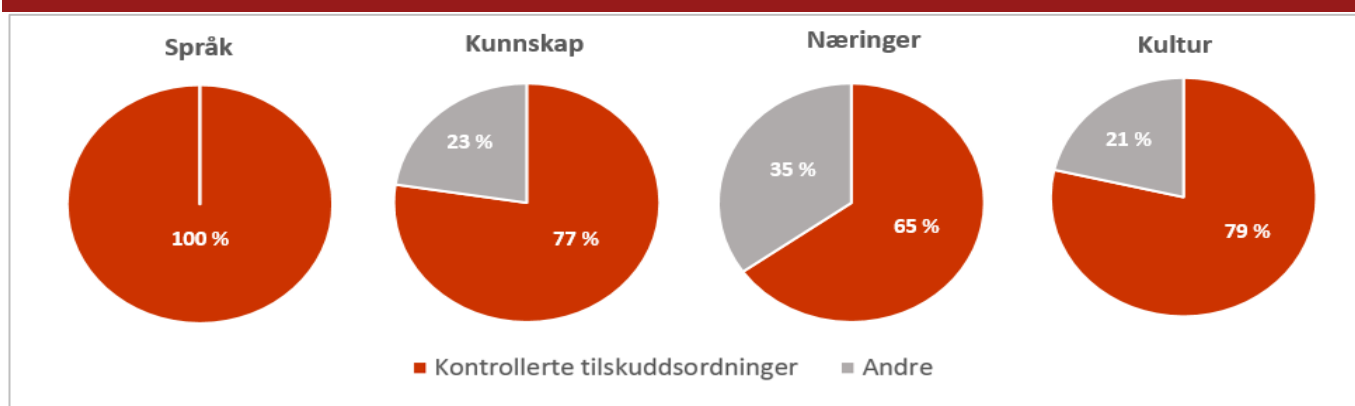
⁶⁰ Bestemmelsene pkt. 6.3.7.

Etterspør sametingsrådet rapporter fra tilskuddsmottakere og/eller andre kilder som kan belyse måloppnåelsen?

Slik det er beskrevet ovenfor, under problemstilling 2, har kun 2 av 57 tilskuddsordninger rapporteringskrav som er direkte knyttet til Sametingets mål med ordningen: *stipendene til elever med samisk i videregående skole* og *stipend for høyere utdanning*. For samisk i videregående skole opplyser⁶¹ administrasjonen at kontrollene som er beskrevet i regelverket, hittil ikke er gjennomført. For høyere utdanning opplyser de at data fra rapporteringsskjemaet kan legges inn i saksbehandlingssystemet Access og analyseres, men at dette i liten grad er gjort.⁶²

Revisjonen har kontrollert hvilken informasjon om måloppnåelse som er hentet inn, for et utvalg av de 57 tilskuddsordningene⁶³, både fra tilskuddsmottakerne og andre kilder. Kontrollen er gjennomført for 16 av totalt 46 ordninger på de fire største virkemiddelområdene: språk, kunnskap, næringer og kultur, jf. figur 8.

Figur 8 Andel kontrollerte tilskuddsordninger på de fire største virkemiddelområdene

Kilde: Sametingets budsjett 2017 vedtatt 08.12.16.

Figur 8 viser andelen tilskuddsordninger som er kontrollert innenfor de fire største virkemiddelområdene for å vurdere om det etterspørres rapporter fra tilskuddsmottakere og/eller andre kilder som kan belyse måloppnåelsen.

Analysen av regelverkene og informasjon fra administrasjonen om i hvilken grad de henter inn informasjon om måloppnåelse, viser at:

- det etterspørres informasjon fra tilskuddsmottakere og/eller andre kilder som gjør det mulig å vurdere graden av måloppnåelse, for 9 av de 16 kontrollerte tilskuddsordningene
- for 3 tilskuddsordninger er det mindre avvik, fordi det ikke etterspørres relevant informasjon for hele målet med tilskuddsordningen der det er flere delmål
- for 4 tilskuddsordninger etterspørres ikke relevant informasjon som kan belyse måloppnåelsen

Sametinget opplyser⁶⁴ at det er gjennomført åtte evalueringer av tilskuddsordninger de siste fem årene. Dette er evaluering av tilskudd til:

- samiske bokbusser
- stipend for høyere utdanning
- tospråklighetstilskudd for kommuner og fylkeskommuner
- samiske barnehager, inkludert samiske avdelinger i barnehager og samisk språkopplæring

⁶¹ Intervju med administrasjonen 23.10.2017.

⁶² Brev av 28.11.2017 med svar på spørsmål fra Riksrevisjonen til hver enkelt tilskuddsordning.

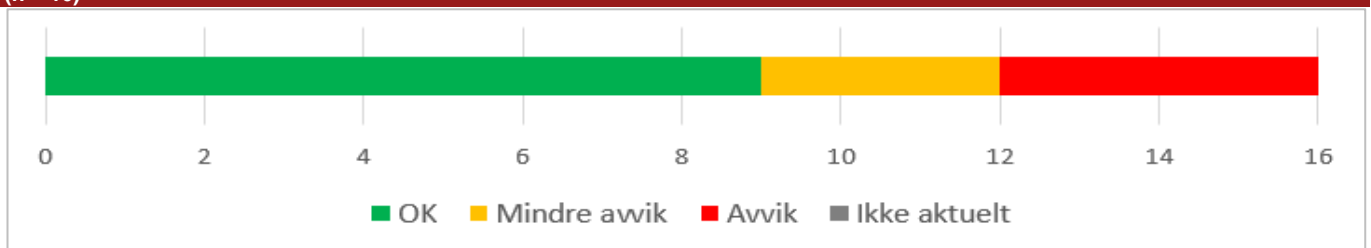
⁶³ Brev av 28.11.2017 med svar på spørsmål fra Riksrevisjonen til hver enkelt tilskuddsordning.

⁶⁴ E-post fra administrasjonen 15.12.2017.

- språkprosjekter
- kunstneravtalen
- samiske språksentre
- sørsamisk læremiddel og terminologiutvikling

Det varierer i hvilken grad problemstillingene i evalueringene er å etterprøve om man faktisk oppnår de målene som tilskuddet er ment å realisere. Et eksempel på at evalueringen har et konkret mål om å undersøke om tilskuddet fra Sametinget bidrar til måloppnåelse, er evaluering av samiske bokbussar fra 2016.⁶⁵ Evalueringen konkluderer med at bokbussene spiller en viktig rolle i å spre samisk litteratur og kultur til de samiske områdene i Norge. Et eksempel på at evalueringen ikke omhandler målet for tilskuddsordningen, er tospråklighetstilskudd til kommuner og fylkeskommuner, der evalueringen ikke belyser målet for tilskuddsordningen slik det er formulert i regelverket.

Figur 9 Om sametingsrådet etterspør rapporter som kan belyse måloppnåelsen for den enkelte tilskuddsordning (n = 16)

Kilde: Riksrevisjonen

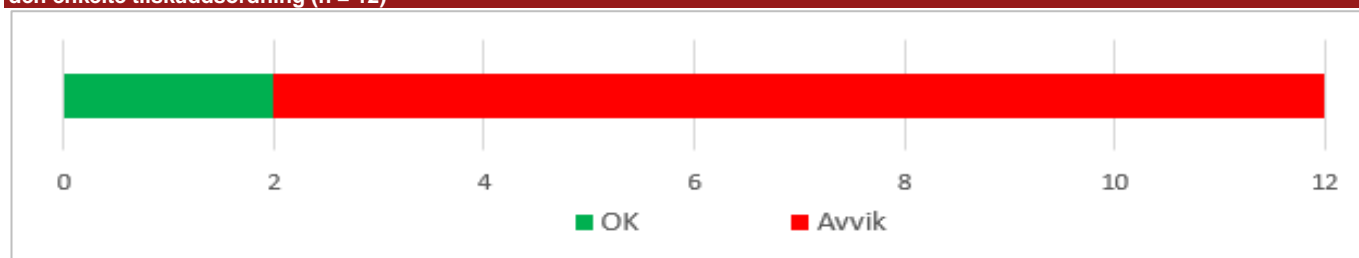
Figur 9 viser at sametingsrådet i større eller mindre grad etterspør relevant informasjon om måloppnåelse, for 12 av de 16 kontrollerte tilskuddsordningene. Analysen av om sametingsrådet etterspør relevant informasjon om måloppnåelse for de 16 kontrollerte tilskuddsordningene, er oppsummert i vedlegg 6. I vedlegg 7 er det utdypet i detalj for de fire store virkemiddelområdene i Sametingets budsjett: språk, næringer, kunnskap og kultur.

Sammenstiller sametingsrådet rapportering fra tilskuddsmottakerne for å belyse måloppnåelsen?

Revisjonens analyse av regelverkene, sett i sammenheng med administrasjonens svar på spørsmål om sametingsrådet sammenstiller og analyserer informasjon fra tilskuddsmottakerne og andre kilder, viser at for 2 av de 12 tilskuddsordningene der det er hentet inn informasjon om måloppnåelse, er rapporteringen sammenstilt, jf. figur 10. Dette gjelder *søkerbasert tilskudd til utvikling av læremidler* og *direkte tilskudd til museer*. For 10 av 12 er informasjon om måloppnåelse ikke sammenstilt.

⁶⁵ *Evaluering av samiske bokbussar*. Sluttrapport fra Noodt & Reiding, oktober 2016.

Figur 10 Om sametingsrådet sammenstiller informasjon fra tilskuddsmottakere og/eller andre kilder for å belyse måloppnåelsen for den enkelte tilskuddsordning (n = 12)

Kilde: Riksrevisjonen

Analysen av om sametingsrådet sammenstiller relevant informasjon om måloppnåelse for de 16 kontrollerte tilskuddsordninger, er oppsummert i vedlegg 6.

6.5. Problemstilling 4: Rapporterer sametingsrådet om måloppnåelse og resultater til Sametinget i henhold til gjeldende regelverk?

Prinsippene som er nedfelt i økonomiregelverket om departementenes rapportering til Stortinget, gjelder tilsvarende for sametingsrådets rapportering til Sametinget. Dette innebærer at resultatrapporteringen fra sametingsrådets bør være konsentrert om å gi informasjon av overordnet karakter til Sametinget i plenum for å belyse resultatene av Sametingets tilskuddsordninger. I Sametingets årsmelding bør denne resultatrapporteringen sammenlignes med målene som samme år ble gitt i Sametingets budsjett som premisser for bevilgningen. Store avvik bør kommenteres.

For budsjettet 2016 forvaltet Sametinget 54 tilskuddsordninger. Analysen av Sametingets årsmelding for 2016 viser at:

- for 18 av 54 tilskuddsordninger er det rapportert om måloppnåelse og resultater
- for én ordning er det mindre avvik
- for 35 av de 54 tilskuddordningene er det ikke rapportert om måloppnåelse og resultater som er relevante for Sametingets mål med ordningene, jf. figur 11

Eksempler på rapportering i årsmeldingen:

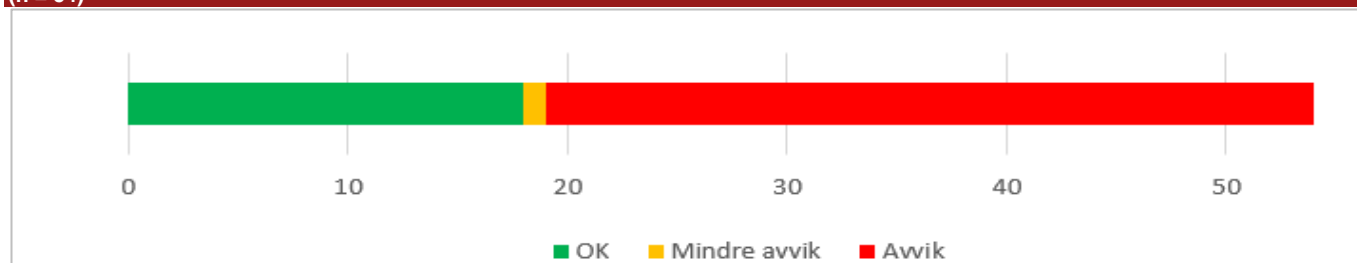
- Et eksempel på resultatrapportering som er relevant for målet med tilskuddsordningen, finner vi i *tospråklighetstilskuddene til kommuner og fylkeskommuner*, der ordningene ble evaluert i 2016. Resultatene av evalueringen er beskrevet overordnet i Sametingets årsmelding, sammen med en vurdering av behovet for å forbedre målstyringsmodellen for tospråklighetstilskuddene. Et tilsvarende eksempel på resultatrapportering som er relevant for målet med tilskuddsordningen, er *tilskudd til læremidler*, der det i årsrapporten er beskrevet hvilke læremidler som er produsert i 2016. Denne informasjonen må anses å være relevant for Sametingets mål med ordningen om at samiske elever har tilgang til kvalitetsmessig gode samiske læremidler som er i tråd med gjeldende læreplanverk i alle fag i grunnsopplæringen.
- For ordninger som har som formål å skape konkret aktivitet, som tilskudd til internasjonal aktivitet, foreligger det resultatrapportering som beskriver denne aktiviteten. Når aktivitet er formålet med ordningen, er aktivitetsrapportering tilfredsstillende rapportering.
- Det er også rapportert resultatinformasjon, som antall publikasjoner som er utgitt under ordningen for *samiske medier*, og antall utlån fra *samiske bokbusser*. Dette er relevant resultatinformasjon sett i lys

av formålet med ordningene. Tilsvarende er rapportering om antall elever som har samisk som fag i videregående skole, relevant for Sametingets mål om økt antall språkbrukere for tilskuddsordningen *stipend til elever med samisk i videregående skole*.

- For noen næringstilskudd er det gjengitt en analyse av næringsutvikling i samiske områder i Norge, uten at den er knyttet konkret til målet med hver enkelt tilskuddsordning. For *tilskudd til primærnærings* ber sametingsrådet om resultatinformasjon som kan være relevant for måloppnåelsen, men denne informasjonen er ikke å finne i årsmeldingen.
- For *tilskudd til samiske teatre* er det hentet inn rapportering fra tilskuddsmottakerne som kan være relevant for måloppnåelsen. I årsmeldingen fra tilskuddsmottakeren Det Samiske Nasjonalteatret Beavvváš (BSNT) er det opplysninger om måloppnåelse som ikke er rapportert i årsmeldingen til Sametinget. Dette er informasjon som hentes inn årlig og kan sammenstilles og brukes som grunnlag for resultatrapportering, selv om teaterets årsmelding for siste år ikke foreligger på rapporteringstidspunktet for årsmeldingen.
- For mange tilskuddsordninger inneholder Sametingets årsmelding informasjon om mer- og mindreforbruk for tilskuddsordningene, om antallet søknader som er mottatt, og antallet som er innvilget. Dette er ikke rapportering om måloppnåelse og resultater, men informasjon om søkermassen og sametingsrådets forvaltning av ordningene. For noen tilskuddsordninger foreligger det ingen rapportering.

Sametingets årsmelding for 2016 er en oppsummering av all aktivitet i Sametinget, både administrativ og politisk. Rapporten har en annen struktur enn Sametingets budsjett for 2016, og det er derfor vanskelig å spore rapportering opp mot målene i budsjettet for hver enkelt tilskuddsordning. Det er funnet relevant resultatrapportering for ca. én tredel av Sametingets tilskuddsordninger i årsmeldingen.

Figur 11 Om sametingsrådet rapporterer om måloppnåelse for den enkelte tilskuddsordning til Sametinget i plenum (n = 54)

Kilde: Riksrevisjonen

Det er ulikheter mellom de fire store virkemiddelområdene i Sametingets budsjett når det gjelder hvorvidt det er rapportert resultatinformasjon i årsmeldingen eller ikke. På språkområdet er det i all hovedsak mulig å finne rapportering om måloppnåelse og resultater i årsmeldingen, mens det på næringsområdet i liten grad foreligger resultatrapportering. På kultur- og kunnskapsområdene er det rapportert resultatinformasjon for rundt halvparten av tilskuddsordningene.

Detaljerte analyser av resultatrapporteringen i årsmeldingen for 2016 for virkemiddelområdene språk, kunnskap, næring og kultur og for den enkelte tilskuddsordning er å finne i vedlegg 8 og 9.

6.6. Styrker og svakheter ved tilskuddsregelverkene og rapportering illustrert gjennom utvalgte tilskuddsordninger

Det er ulike utfordringer i utformingen av regelverkene for de ulike virkemiddelområdene i Sametingets budsjett. Det er også forskjeller mellom de fire store virkemiddelområdene i Sametingets budsjett når det gjelder hvorvidt resultatinformasjon er rapportert i årsmeldingen eller ikke.

Under dette punktet søker vi å illustrere hvordan styrker og svakheter i sametingsrådets utforming av tilskuddsregelverk påvirker gjennomføringen av Sametingets budsjettvedtak. Illustrasjonen er gjort for seks vesentlige tilskuddsordninger på de fire sentrale virkemiddelområdene språk, kunnskap, næringer og kultur. De seks ordningene utgjør til sammen ca. 132 millioner kroner i budsjettet.

6.6.1. Språk

Samisk språk og kultur danner basis for og er en begrunnelse for Sametingets innsats på alle budsjettområdene, enten det er opplæring, næring, helse, arealforvaltning eller internasjonalt arbeid. Sametinget ønsker i 2017 å satse på bevaring og utvikling av samiske språk.⁶⁶ *Tospråklighetstilskuddet til samiskspråklige kommuner og fylkeskommuner* er et av Sametingets viktigste virkemidler for å bidra til bruk av samisk språk i disse kommunene.

Tospråklighetstilskudd til kommuner og fylkeskommuner

Sametingets bevilgning til tospråklighetstilskudd til samiskspråklige kommuner og fylkeskommuner utgjorde i 2017 til sammen 50,3 millioner kroner. Målformuleringen for disse ordningene i tilskuddsregelverkene er klart og tydelig at «den samiske befolkningen har en reell mulighet til å bruke samisk i møte med offentlige institusjoner». Dette gjenspeiler ett av to hensyn som er beskrevet i budsjettets mål for ordningene: at «samisk språk brukes aktivt på alle samfunnsområder og det offentlige skal i forvaltningsområdet for samisk språk betjene befolkningen på samisk, både skriftlig og muntlig».

Målformuleringen følges ikke opp med kriterier for måloppnåelse. Kriteriet for måloppnåelse som er formulert i regelverket, er «gjennomførte aktiviteter i forhold til innsendt aktivitetsplan». Slik dette er formulert, setter regelverket et kriterium som innebærer at det er de planlagte aktivitetene til den enkelte tilskuddsmottakeren som blir målestokken for hvilken informasjon som skal hentes inn for å måle resultater av tilskuddsordningen.

Regelverket for ordningene mangler rapporteringskrav som gir resultatinformasjon, men rapporteringsskjemaet for ordningen inneholder krav til rapportering om antallet ansatte som betjener befolkningen på samisk, og antallet ansatte som har fått opplæring i samisk. Denne informasjonen er relevant informasjon om oppnåelse av målet i regelverket om at «den samiske befolkningen har en reell mulighet til å bruke samisk i møte med offentlige institusjoner». Siden denne informasjonen fra tilskuddsmottakerne ikke sammenstilles, danner den ikke grunnlag for resultatrapportering til Sametinget for denne delen av budsjettets mål med ordningen.

Tospråklighetstilskuddet er blitt evaluert, som det er referert til i årsrapporten for 2016. Denne evalueringen har blant annet som formål å vurdere hvordan omleggingen til den såkalte målstyrte modellen har påvirket det samiske språkets synlighet og bruk i kommunene og fylkeskommunene i det samiske språkforvaltningsområdet. Målet for evalueringen er hovedsakelig knyttet til den delen av Sametingets opprinnelige mål for tilskuddsordningen som ikke var tatt ned i regelverket, at «samisk språk brukes aktivt på alle samfunnsområder».

6.6.2. Kunnskap

Virkemiddelområdet *kunnskap* omfatter tilskudd til ulike språklige formål og aktiviteter til barnehage, grunnskole, videregående skole og høyere utdanning og forskning.⁶⁷ Et målrettet tilskudd til læremiddelutvikling er en

---

⁶⁶ Sametingets budsjett 2017, vedtatt 08.12.2016.

⁶⁷ Sametingets budsjett 2017, vedtatt 08.12.2016.

forutsetning for å bedre tilgangen til samiskspråklige læremidler som grunnlag for opplæring og utdanning på samisk.

Tilskudd til utvikling av læremidler

Sametingets bevilgning til utvikling av læremidler utgjorde i 2017 til sammen 20,9 millioner kroner. Målet for tilskuddsordningen slik det er formulert i regelverket, er at «samiske elever har tilgang til samiske læremidler, som er i tråd med gjeldende læreplanverk, på alle tre språk i alle fag i grunnopplæringen». Dette er klart i tråd med målet for Sametingets handlingsplan for utvikling av læreplaner, som er referert til i budsjettet, om at «samiske elever skal ha tilgang til kvalitative læremidler som er i tråd med gjeldende læreplanverk i alle fag i grunnopplæringen og på alle samiske språk».

Kriteriet for måloppnåelse i regelverket er at «læremidler blir produsert i henhold til Sametingets planer og avtaler». Dette sier ikke noe direkte om måloppnåelse i form av at de samiske elevene har tilgang på samiske læremidler. Kriteriene for måloppnåelsen er en aktivitet, og det er en indirekte sammenheng mellom at læremidler blir produsert, og målet om at samiske elever har tilgang til samiske læremidler.

Regelverket krever at tilskuddsmottakerne skal rapportere faglig om framdriften i prosjektet ett år etter start. Senere skal tilskuddsmottakerne rapportere én gang hvert år inntil prosjektet er ferdigstilt. Dette er krav om rapportering om bruk av midlene og gjennomføring av / framdrift i det enkelte prosjektet uten konkret kobling til målet for ordningen eller kriteriet for måloppnåelse om at læremidlene skal være produsert i henhold til Sametingets planer og avtaler. I rapporteringsskjemaet bes det om underveirapportering og sluttrapportering fra hvert prosjekt. Disse rapporteringene er også knyttet til gjennomføring av de enkelte prosjektene.

I oppfølgingen av rapporteringen føres det en matrise over alle læremidler som utvikles med støtte fra Sametinget. Dette er en oversikt over ferdigstilte og påbegynte læremidler i forskjellige fag til forskjellige trinn og nivåer. Dermed har sametingsrådet oversikt over produksjonen av læremidler og om det «produseres i henhold til Sametingets planer og avtaler», slik det er formulert i kriteriet for måloppnåelse. Med utgangspunkt i dette er det i årsrapporten for 2016 beskrevet hvilke læremidler som er produsert i 2016. Denne informasjonen må regnes som relevant for Sametingets prioriteringer for konkret læremiddelproduksjon per år. Slik forvaltningen og rapporteringen er innrettet, gir ikke dette informasjon om det overordnede målet med læremiddelutviklingen om at samiske elever har tilgang til samiske læremidler.

6.6.3. Næringer

Sametingets verdiskapingspolitikk baserer seg på en kunnskapsbasert næringsutvikling, hvor økt kunnskap og ny viten sammen med tradisjonell kunnskap skal danne grunnlag for et framtidsrettet næringsliv. Sametinget vil ha et sterkt og allsidig næringsliv som bygger på og tar hensyn til samisk kultur, natur og miljø. På den måten sikrer man at tradisjonelle og nye næringer kan utvikles side om side. Sametinget vil bevare og utvikle marine næringer, reindrift, jordbruk og kombinasjonsnæringer som viktige kulturbærere og sysselsettere i samiske områder. Sametinget har behov for å utvikle og sikre samisk jordbruk, særlig å sikre nødvendige tilleggsarealer for samisk jordbruk.⁶⁸

Tilskudd til næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer

Denne tilskuddsordningen utgjør til sammen 8,6 millioner kroner og er regulert i to ulike regelverk med hver sine mål. Det framkommer ingen konkrete mål for denne ordningen i Sametingets budsjett, men det er nevnt prioriterte tiltak.

Noen av kriteriene for måloppnåelse i de to regelverkene er konkrete og målbare, for eksempel «økning i antall private bedrifter», mens andre er vide og lite konkrete og ikke nødvendigvis enkle å måle. Noen kriterier for måloppnåelse kan ligne på et mål eller delmål, for eksempel «et variert næringsliv med attraktive arbeidsplasser i samiske områder».

---

⁶⁸ Sametingets budsjett 2017, vedtatt 08.12.2016.

Det går ikke direkte fram av regelverkene hva rapporteringskravene er. Det er nevnt at tilskuddsmottakerne må vurdere måloppnåelsen og effekten av tiltaket, og at de skal bruke rapporteringsskjemaet. Mål og kriterier for måloppnåelse er ikke konkretisert i form av konkrete krav til rapportering av resultatinformasjon som sier noe om graden av måloppnåelse. I rapporteringsskjemaet blir tilskuddsmottakerne bedt om å beskrive bruken av tilskuddet, og om formålet med tiltaket er gjennomført. Dette innebærer at Sametinget har lagt ansvaret for å konkretisere mål og resultater av tilskuddene til tilskuddsmottakerne gjennom å be om resultatinformasjon uten å spesifisere hvilke resultater de er ute etter.

Informasjonen tilskuddsmottakerne sender inn, blir ikke sammenstilt, men administrasjonen opplyser at de på næringsområdet har en avtale med Telemarksforskning, som årlig leverer regionale analyser av befolknings- og næringsutvikling i det samiske bosettingsområdet.⁶⁹ Analysen viser utvikling i næringslivet og viser blant annet utviklingen de siste 15 årene etter antall arbeidsplasser i privat og offentlig virksomhet og endringer i sysselsettingen innenfor service, småindustri osv. Denne analysen er relevant som overordnet informasjon om næringsutvikling, men det er uklart hvilken av Sametingets prioriteringer den regionale analysen er ment å belyse.

Næringsavtale for duodji

Næringsavtalen for duodji består av ni ulike tilskuddsordninger som til sammen utgjør 6,65 millioner kroner. Regelverkene for næringsavtalen er kunngjort på Sametingets nettside med ett felles mål for alle tilskuddsordningene, og to⁷⁰ av disse regelverkene er bygget opp for å regulere flere tilskuddsordninger. Dette gjør det vanskelig å skille målene for de enkelte tilskuddsordningene fra hverandre for ordninger som skal gå til henholdsvis drift, utvikling og investering eller hospitering. Kriteriene for måloppnåelse er svært like for mange av tilskuddsordningene under avtalen. Rapporteringskravene tilfredsstiller ikke økonomiregelverkets krav til disse ordningene. Rapporteringskravene som er formulert i regelverkene, gir ikke informasjon om grad av måloppnåelse, fordi de hovedsakelig er en beskrivelse av forutsetninger for utbetaling til tilskuddsmottakerne.

I årsmeldingen for 2016 rapporteres det ikke per tilskuddsordning for næringsavtalen, men samlet for de søkerbaserte ordningene, hvor det vises til hvor mange søknader som kom inn, og hvor mange som ble innvilget. Resultater sammenlignet med målet med den enkelte ordningen rapporteres ikke til Sametinget.

For én av tilskuddsordningene under næringsavtalen for duodji, den søkerbaserte ordningen med *driftstilskudd til duodjiutøvere*, mottar administrasjonen årlig en rapport fra Trøndelagsforskning om økonomisk utvikling i duodjinæringen.⁷¹ Informasjon fra denne rapporten er ikke å finne igjen i årsmeldingen.

6.6.4. Kultur

Et allsidig kulturliv styrker samisk samhørighet, identitet og språk og bidrar til levende lokalsamfunn. Sametingets hovedoppgave i kulturpolitikken er å legge til rette for utvikling av samiske kunst- og kulturaktiviteter. Sametinget skal være en av de viktigste premissgiverne for utviklingen av samisk kunst og kultur. I kulturpolitikken vil Sametinget arbeide for gode rammevilkår for samiske kunstnere og forsterke samiske kulturinstitusjoner.⁷²

Museer

Sametinget bevilget i 2017 36,3 millioner kroner i tilskudd til åtte samiske museer. I Sametingets budsjett er det ikke utformet noe eget mål for ordningen, men av regelverket framgår et klart mål om «at de samiske museene er faglig sterke innenfor områdene forvaltning, forskning, formidling og fornying». Regelverket har ikke kriterier for måloppnåelse i tråd med økonomiregelverket, men et krav om «rapportering i henhold til aktivitetsplan».

Det er ikke utformet rapporteringskrav i tråd med økonomiregelverket, siden beskrivelsen av rapporteringskrav i regelverket er krav om å sende inn aktivitetsplan og budsjettbehov. Rapportering er informasjon i etterkant om bruk

---

⁶⁹ Notat fra administrasjonen av 28.11.2017.

⁷⁰ Jf. vedlegg 1.

⁷¹ E-post fra administrasjonen den 16.01.2018.

⁷² Sametingets budsjett 2017, vedtatt 08.12.2016.

av midler og planer og budsjett. Gjennom kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav etterspørres ikke informasjon om måloppnåelse for denne tilskuddsordningen.

Administrasjonen opplyser at de henter inn informasjon om måloppnåelse fra ulike statistikker, evalueringer og andre relevante dokumenter utarbeidet av Norsk kulturråd eller Norges museumsforbund, men opplyser ikke hva denne informasjonen inneholder. De utarbeider blant annet statistikk for museumsbesøk. Administrasjonen har jevnlig dialogmøter med museer og har jevnlig kontakt med Samisk museumslag og de samiske museene i faglige fora der arbeidet deres er et tema.

I årsmeldingen for 2016 om de samiske museene er budsjettbehovet for samiske museer beskrevet, og det er formulert at «gjennom årlige driftstilskudd til og årlige møter med de samiske museene bidrar Sametinget til å sette museene i stand til en god og forsvarlig forvaltning», uten at det er spesifisert hvilken informasjon dette bygger på, og i hvilken grad det belyser målet for ordningen om «at de samiske museene er faglig sterke innenfor områdene forvaltning, forskning, formidling og fornying». Det er ikke mulig å spore hvor grunnlaget for denne informasjonen i årsmeldingen hentes fra, med utgangspunkt i den informasjonen som er hentet inn fra tilskuddsmottakerne og andre kilder.

Bokbusser

Sametinget bevilget i 2017 ca. 9,4 millioner kroner til samiske bokbusser. I Sametingets budsjett er det ikke utformet noe eget mål for ordningen, men tilskuddsordningen har et klart mål i regelverket om at «Sametingets mål med de samiske bokbussene er gode og lett tilgjengelige samiske bibliotek tjenester til hele den samiske befolkningen og andre», og relevante kriterier for måloppnåelse som «statistikk over samisk litteratur, musikk og annet materiale, antall samiske enheter utlånt. Gjennomførte arrangement eller prosjekter som synliggjør samisk kultur, litteratur og musikk. Samisk kulturkompetanse på bokbussen. Kjøreruter tilpasset den samiske befolkningen». Regelverket mangler derimot rapporteringskrav og etterspør budsjettbehov og planer under overskriften «rapporteringskrav». I rapporteringsskjemaet for ordningen er det stilt krav om å rapportere statistikk over beholdningen av samiskspråklig materiale, utlån og antallet samiske kulturarrangementer. Dette er informasjon som gjenspeiler kriteriene for måloppnåelse. I tillegg blir det hentet inn informasjon om det generelle utlånet til de samiske bokbussene fra Nasjonalbiblioteket. Administrasjonen har årlige møter med bokbusseierne.⁷³

Administrasjonen opplyser ikke om de sammenstiller rapportering fra tilskuddsmottakerne, og/eller om de vurderer disse opp mot mål i budsjettvedtaket, men de viser til den gjennomførte evalueringen av ordningen. I årsmeldingen for 2016 er det rapportert om antallet utlån fra samiske bokbusser. Dette gir Sametinget resultatinformasjon om bruken av bibliotek tjenester fra de samiske bokbussene, men ikke om tjenestenes tilgjengelighet.

---

⁷³ E-post fra administrasjonen 16.02.2018.

7 Konklusjoner

Av Sametingets totale budsjett går ca. 60 prosent til tilskudd. Dette er i størrelsesordenen 270 millioner kroner, hvorav 95 prosent går til de fire store virkemiddelområdene språk, kunnskap, næringer og kultur. Når en så stor andel av Sametingets ressurser blir kanalisert som tilskudd, er det viktig for Sametinget å forvalte tilskuddsordningene til nytte for det samiske folket.

Målet med denne revisjonen er å kontrollere om sametingsrådet etterlever kravene i økonomiregelverket i staten for å sikre at forvaltning og rapportering av tilskuddsmidler er i tråd med Sametingets vedtak og forutsetninger.

Offentlige tilskuddsordninger etableres med den hensikt å skape resultater av samfunnsmessig verdi som ikke kan forventes å bli realisert uten tilskuddet.⁷⁴ Effektiv forvaltning av tilskudd vil bidra til å nå målene. Dette understrekes også i Sametingets budsjett for 2017, hvor det uttales at statens økonomireglement pålegger Sametinget å sørge for en målrettet og effektiv tilskuddsforvaltning. Betyggende kontroll- og dokumentasjonsordninger inngår i dette.⁷⁵ God tilskuddsforvaltning skal også forebygge usaklig forskjellsbehandling og sikre forutberegnelighet for tilskuddssøkerne. Bestemmelsene om økonomistyring i staten stiller derfor i kapittel 6 krav og føringer for forvaltningen av statlige tilskuddsordninger, og det er her vist til at søknadsbehandlingen skal følge forvaltningsloven.

Hensynet bak økonomiregelverkets krav om at tilskuddsordninger skal inneholde mål for ordningen, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav, og at disse skal vurderes nøye i sammenheng med hverandre, er å sikre at den enkelte tilskuddsordning bidrar til å oppnå målet i budsjettet.

Sametingsrådet legger mye arbeid i å utforme tilskuddsregelverk og forvalte ordningene. Sametinget kunngjør i stor grad de søkerbaserte tilskuddsordningene, og kunngjøringene inneholder i hovedsak relevant informasjon om formål, tildelingskriterier og hvilken informasjon søknadene må inneholde. Sametingsrådet viderefører hovedsakelig føringer fra Sametingets budsjettvedtak til mål i tilskuddsregelverkene, men målene er ofte generelt formulert og er i en del tilfeller aktivitetsbeskrivelser. Generelle målformuleringer stiller større krav til kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav for å sikre at tilskuddsmidlene benyttes målrettet.

Det er i få tilfeller en tydelig sammenheng mellom mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i regelverkene. Denne utformingen av hovedelementer gjør at de fleste tilskuddsordningene ikke sikrer at resultatene er forankret i Sametingets mål med bevilgningene. Det mangler rapporteringskrav som gir resultatinformasjon, men for en del av ordningene blir det hentet inn resultatinformasjon gjennom rapporteringsskjemaer og/eller andre kilder. En sammenligning av de fire store virkemiddelområdene viser at det innenfor næringer og kultur i større grad er utformet kriterier for måloppnåelse i tråd med målet for ordningen i regelverkene, enn for språk og kunnskap, men det mangler rapporteringskrav som er relevante for målet.

Utformingen av tilskuddsregelverkene fører til at sametingsrådet i mange tilfeller etterspør informasjon som ikke er styrt av Sametingets mål med ordningen. I mange tilfeller er kravene til rapportering fra tilskuddsmottakerne utformet med utgangspunkt i mottakernes egendefinerte tiltak og mål. Informasjon som blir hentet inn, blir i liten grad sammenstilt for å belyse måloppnåelsen for den enkelte tilskuddsordning og som grunnlag for rapportering til Sametinget. Det blir rapportert om måloppnåelse og resultater for kun en tredel av ordningene til Sametinget. Av disse er resultatrapporteringen hovedsakelig knyttet til virkemiddelområdene språk, kunnskap og kultur, og lite til næringer.

Siden sammenhengen mellom hovedelementene i tilskuddsregelverkene er svak, vil informasjonen om måloppnåelse sametingsrådet rapporterer til Sametinget i plenum, ikke alltid være treffende for det opprinnelige

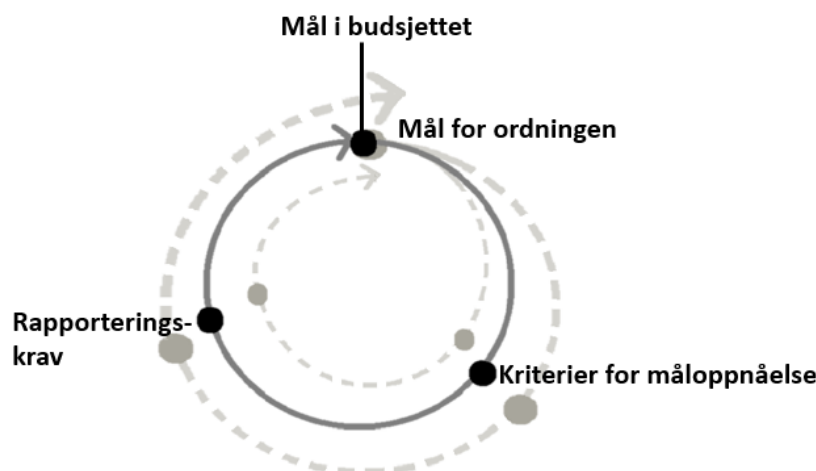
---

⁷⁴ *Veileder: Evalueringer av statlige tilskuddsordninger*, SSØ november 2007.

⁷⁵ Sametingets budsjett 2017, vedtatt 8.12.2016.

målet. Svakheterne gjør at ordningene ikke er innrettet på en slik måte at Sametingets mål er førende gjennom hele tilskuddsforvaltningen. En mer målrettet forvaltning er viktig for å sikre at de ønskede resultatene for det samiske folket blir oppnådd i tråd med Sametingets vedtak og forutsetninger.

Figur 12 Hvordan hovedelementene i tilskuddsordningen skal bidra til å nå mål i budsjettet

Kilde: Riksrevisjonen

Problemstilling 1: Foretar sametingsrådet kunngjøring av tilskuddsordningene på en slik måte at den er egnet til å nå potensielle tilskuddssøkere?

De søkerbaserte tilskuddsordningene blir kunngjort på Sametingets nettside og gjøres digitalt tilgjengelig for potensielle tilskuddssøkere. Kunngjøringene på nettsiden inneholder i hovedsak relevant informasjon om tilskuddsordningene, som formål, tildelingskriterier og hvilke opplysninger søkerne må oppgi. Enkelte søkerbaserte tilskuddsordninger blir i tillegg kunngjort i utvalgte aviser og sosiale medier etter en samlet vurdering av hvilke kanaler som skal tas i bruk.

Problemstilling 2: Viderefører sametingsrådet føringer fra Sametingets budsjettvedtak til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsregelverkene?

Sametingsrådet viderefører hovedsakelig føringer fra Sametingets budsjettvedtak til mål i tilskuddsregelverkene, men målene er ofte generelt formulert og er i en del tilfeller aktivitetsbeskrivelser.

Det er imidlertid i få tilfeller en tydelig sammenheng mellom mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i regelverkene, som gir grunnlag for å belyse graden av måloppnåelse for den enkelte tilskuddsordning. I de fleste tilskuddsregelverkene gir hovedelementene samlet en delvis sammenheng med budsjettvedtakene.

Kriteriene for måloppnåelse er i mange av tilskuddsordningene ikke i tilstrekkelig grad utformet som krav i regelverkene som kan legges til grunn for å hente inn informasjon fra tilskuddsmottakerne eller eventuelt fra andre kilder for å belyse graden av måloppnåelse. I mange tilfeller er kriteriene definert som tilskuddsmottakernes egne mål og gjennomførte aktiviteter.

Rapporteringskravene etterspør kun unntaksvis resultatinformasjon som er egnet til å belyse måloppnåelsen for tilskuddsordningen. En svakhet er at sametingsrådet etterspør rapportering på tilskuddsmottakernes egne mål med det enkelte tilskudd og ikke målet med tilskuddsordningen slik det er formulert i regelverket.

For en del ordninger er det relevante rapporteringskrav i rapporteringsskjemaet, som ikke er nedfelt i regelverket. Det er imidlertid viktig at hovedelementene i en tilskuddsordning er formulert samlet og skriftlig i ett regelverk, slik at potensielle søkere skal kunne gjøre seg kjent med premissene for søknadsbehandlingen.

Problemstilling 3: Innhenter og sammenstiller sametingsrådet informasjon om måloppnåelse for å belyse om tilskudd er benyttet i tråd med mål formulert i regelverket for ordningen?

Sametingsrådet etterspør informasjon fra tilskuddsmottakerne og/eller andre kilder som gjør det mulig å vurdere graden av måloppnåelse, i litt over halvparten av et utvalg av tilskuddsordningene på de fire største virkemiddelområdene: språk, kunnskap, næringer og kultur.

I svært få av de kontrollerte tilskuddsordningene sammenstiller sametingsrådet informasjon om måloppnåelse for å belyse om resultatet er i tråd med målet for ordningen slik det er formulert i regelverket.

Problemstilling 4: Rapporterer sametingsrådet om måloppnåelse og resultater til Sametinget i plenum i henhold til gjeldende regelverk?

Sametingets årsmelding for 2016 inneholder rapportering om måloppnåelse og resultater for rundt en tredel av tilskuddsordningene sametingsrådet forvaltet i 2016. Det er ulik grad av resultatrapportering mellom de fire store virkemiddelområdene i Sametingets budsjett.

8 Anbefalinger

Det anbefales at sametingsrådet, med forankring i Sametingets mål med den enkelte tilskudsbevilgning:

- utformer tilskudsregelverkene med en tydeligere sammenheng mellom mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav. Det kan vurderes om det er nødvendig å utforme tilskudsregelverk for enkelte av ordningene der tilskuddsmottakeren fremgår av budsjettvedtaket.
- etterspør og sammenstiller informasjon fra tilskuddsmottakerne og/eller andre kilder som gjør det mulig å vurdere om resultatet er i tråd med målet for ordningen.
- i større grad rapporterer tilbake til Sametinget om måloppnåelse og resultater.

9 Vedlegg

9.1. Vedlegg 1: Oversikt over Sametingets tilskuddsordninger og regelverk for ordningene

Det er totalt 57 direkte og søkerbaserte tilskudd og 52 tilskuddsregelverk. De regelverkene som gjelder for flere enn én tilskuddsordning, er merket med ulike farger. Tilskuddsordningen *tilskudd til næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer* har to regelverk.

Tabell 2 Oversikt over Sametingets tilskuddsordninger og regelverk for ordningene

	Navn på tilskuddsordningen, jf. Sametingets budsjett	Regelverk for ordningen
1	Tospråklighetstilskudd til kommuner - direkte tilskudd	Regelverk for tospråklighetstilskudd til kommuner og fylkeskommuner
2	Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner - direkte tilskudd	Regelverk for tospråklighetstilskudd til kommuner og fylkeskommuner
3	Samiske språksentre - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til språksentre
4	Språkprosjekter - søkerbasert tilskudd	Regelverk for tilskudd til samiske språkprosjekter
5	Stipend til elever med samisk i videregående skole - søkerbasert tilskudd	Regelverk for språkmotiveringsstipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole
6	Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter (Regionalt samarbeid) - søkerbasert tilskudd	Regelverk for lokalt og regionalt samarbeid
7	Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd	Regelverk for tilskudd til samiske barnehager og samiske avdelinger i norske barnehager
8	Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd	Regelverk for tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager
9	Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager - søkerbasert tilskudd	Regelverk for prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager
10	Tilskudd til samisk språkopplæring - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til Julevsáme giellatjehppe
11	Pedagogisk materiell og leker - søkerbasert tilskudd	Regelverk for utvikling av pedagogisk materiell og leker
12	Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen - søkerbasert tilskudd	Regelverk for tilskudd til tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen 2017
13	Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd	Regelverk for tilskudd til utvikling av læremidler 2017
14	Tilskudd til Ovttas - Aktan - Aktesne - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til læremiddelportalen Ovttas - Aktan - Aktesne
15	Tilskudd til sørsamisk læremiddel- og terminologiutvikling - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til sørsamisk læremiddel- og terminologiutvikling
16	Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning - Stipend for høyere utdanning - søkerbasert tilskudd	Regelverk for stipend for høyere utdanning
17	Tradisjonell kunnskap - Árbodiehtu - søkerbasert tilskudd	Regelverk for søkerbasert tilskudd - Tradisjonell kunnskap 2017
18	Stiftelsen Protect Sápmi - direkte tilskudd	Regelverk for tilskudd til Stiftelsen Protect Sápmi
19	Annen oppfølging av samiske rettigheter arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd	Regelverk for tilskudd til annen oppfølging av samiske rettigheter til arealer og ressurser
20	Tilskudd til primærnæring - søkerbasert tilskudd	Regelverk for tilskudd til primærnæringer 2017
21	Tilskudd til næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer (Nyetablering og entreprenørskap er en del av dette i 2017) - søkerbasert tilskudd	Regelverk for variert næringsliv, kombinasjons- og utmarksnæringer, verdiskaping og nyetableringer 2017
		Regelverk for tilskudd til prosjekter som styrker utmarksnæringenes rettsgrunnlag 2017
22	Samisk reiseliv - søkerbasert tilskudd	Regelverk for variert næringsliv, kombinasjons- og utmarksnæringer, verdiskaping og nyetableringer 2017
23	Samisk kulturnæring - søkerbasert tilskudd	Regelverk for tilskudd til kulturnæringer 2017
24	Samisk musikkfestuke i Alta - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til Samisk musikkfestuke 2017.
25	Tilskudd til Duodjeinstituhtta - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til Duodjeinstituhtta

26	Tilskudd til utvikling og rekruttering i duodjinæringen - direkte tilskudd	Regelverk direkte tilskudd til Opplæringskontoret for reindrift og duodji
27	Næringsavtale for duodji - Driftstilskudd - søkerbasert tilskudd	Regelverk for driftstilskudd duodji 2017
28	Næringsavtale for duodji - Investerings- og utviklingstilskudd - søkerbasert tilskudd	Regelverk for utviklings- og investeringstiltak innenfor duodji 2017
29	Næringsavtale for duodji - Duodjistipend - søkerbasert tilskudd	Regelverk for utviklings- og investeringstiltak innenfor duodji 2017
30	Næringsavtale for duodji - Velferdsordninger - søkerbasert tilskudd	Regelverk for velferdsordninger 2017
31	Næringsavtale for duodji - Salgsfremmede tiltak - søkerbasert tilskudd	Regelverk for salgsfremmende tiltak 2017
32	Næringsavtale for duodji - Duojáriid Ealáhus Searvi - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd
33	Næringsavtale for duodji - Sámiid Duodji - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd
34	Næringsavtale for duodji - hospitering - søkerbasert tilskudd	Regelverk for utviklings- og investeringstiltak innenfor duodji 2017
35	Næringsavtale for duodji - Salg, markedsføring og merkevarebygging - søkerbasert tilskudd	Regelverk for utviklings- og investeringstiltak innenfor duodji 2017
36	Tilskudd til joik og samisk musikk - søkerbasert tilskudd	Regelverk for søkerbasert tilskudd til joik og samisk musikk 2017
37	Tilskudd til Internasjonalt Samisk Filminstitutt - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd 2017 til Internasjonalt Samisk Filminstitutt
38	Tilskudd til Noereh! - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til Noereh! 2017
39	Tilskudd til kulturtiltak - søkerbasert tilskudd	Regelverk for søkerbasert tilskudd til kulturtiltak 2017
40	Festivaler - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til samiske festivaler 2017
41	Teatre - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til samiske teater 2017
42	Museer - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til samiske museer 2017
43	Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner 2017
44	Tilskudd til arenaer for kunst og kulturformidling - søkerbasert tilskudd	Regelverk for søkerbasert tilskudd til arenaer for kunst- og kulturformidling 2017
45	Tilskudd til utvikling og fremming av litteratur - søkerbasert tilskudd	Regelverk for tilskudd til produksjonsstøtte til samisk litteratur 2017
46	Tilskudd til samiske forlag - søkerbasert tilskudd	Regelverk for søkerbasert tilskudd til Samiske forlag 2017
47	Samiske medier - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til samiske medier 2017
48	Tilskudd til Samiske bokbusser - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til samiske bokbusser
49	Samisk idrett - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd til samisk idrett 2017
50	Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd	Regelverk for søkerbaserte tilskudd til kulturminnevern 2017
51	Brukerrettede tilbud for eldre sameer - direkte tilskudd	Regelverk for tilskudd til brukerrettede tiltak for samiske eldre, Várdobáiki
52	Samisk legeförening - direkte tilskudd	Regelverk for direkte tilskudd Samisk legeförening
53	Helse- og sosialprosjekter - søkerbasert tilskudd	Regelverk for tilskudd til helse – og sosialprosjekter – søkerbasert
54	Samiske hovedorganisasjoner - direkte tilskudd	Regelverk for tilskudd til samiske hovedorganisasjoner
55	Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget - søkerbasert tilskudd	Regelverket for tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget
56	Tilskudd til samiske likestillingsorganisasjoner - direkte tilskudd	Regelverk for tilskudd til likestillingsorganisasjonene
57	Tilskudd til Internasjonalt arbeid - direkte tilskudd	Regelverk for tilskudd til Internasjonalt arbeid

Kilde: Sametingets budsjett 2017 vedtatt 08.12.16, Sametingets nettside og innhentede regelverk fra administrasjonen

9.2. Vedlegg 2: Sametingets kunngjøring av søkerbaserte tilskudd i ulike kanaler

Tabellen under viser en oversikt over hvordan Sametinget har kunngjort de 31 søkerbaserte tilskudd i ulike kanaler, jf. punkt 6.2.1 *Er kunngjøringen kommunisert i egnede kanaler for å nå hele målgruppen som tilskuddsbevilgningen tar sikte på?*

Tabell 3 Sametingets kunngjøring av søkerbaserte tilskudd i ulike kanaler

Virkemiddel- område (jf. Sametingets budsjett 2017)	Søkerbaserte tilskuddsordninger (fra budsjettvedtaket 2017)	Kunngjort på nettsiden per 23.08.2017	Aviser	Sosiale medier
Språk	Språkprosjekter			
	Stipend til elever med samisk i videregående skole			
Samarbeidsavtaler	Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter (Regionalt samarbeid)			
Kunnskap	Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling			
	Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager			
	Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager			
	Pedagogisk materiell og leker			
	Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen			
	Tilskudd til utvikling av læremidler			
	Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning - Stipend for høyere utdanning			
Arealer, miljø og klima	Tradisjonell kunnskap - Árbodiehtu			
	Annen oppfølging av samiske rettigheter arealer og ressurser			
Næringer	Tilskudd til primærnæring			
	Tilskudd til næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer			
	Samisk reiseliv			
	Samisk kulturnæring			
	Næringsavtale for duodji - Driftstilskudd			
	Næringsavtale for duodji - Investerings- og utviklingstilskudd			
	Næringsavtale for duodji - Duodjistipend			
	Næringsavtale for duodji - Velferdsordninger			
	Næringsavtale for duodji - Salgsfremmede tiltak			
	Næringsavtale for duodji - hospitering			
Kultur	Næringsavtale for duodji - Salg, markedsføring og merkevarebygging			
	Tilskudd til joik og samisk musikk			
	Tilskudd til kulturtiltak			
	Tilskudd til arenaer for kunst og kulturformidling			
	Tilskudd til utvikling og fremming av litteratur			
Kulturminnevern	Tilskudd til samiske forlag			
	Tilskudd til samisk kulturminnevern			
Helse og sosial	Helse- og sosialprosjekter			
Andre tiltak	Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget			

Forklaring: Grønn = kunngjort, gul = kunngjort på nettsiden, men som et punkt under ordningen *næringsavtale for duodji – investerings- og utviklingstilskudd*, hvit = ikke kunngjort

Kilde: Riksrevisjonen

9.3. Vedlegg 3: Innhold i kunngjøringene

Vedlegg 3A: Innhold i kunngjøringene på Sametingets nettside

Tabell 4 Innhold i kunngjøringene på Sametingets nettside per 23.08.2017

Virkemiddel-område (jf. Sametingets budsjett 2017)	Søkerbaserte tilskuddsordninger (fra budsjettvedtaket 2017)	Inneholder kunngjøringen informasjon om mål?	Inneholder kunngjøringen informasjon om tildelingskriterier?	Inneholder kunngjøringen informasjon om hvilke opplysninger søkeren må gi?	Konklusjon om kunngjøringen inneholder relevant informasjon
Språk	Språkprosjekter				
	Stipend til elever med samisk i videregående skole				
Samarbeidsavtaler	Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter (Regionalt samarbeid)				
Kunnskap	Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling				
	Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager				
	Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager				
	Pedagogisk materiell og leker				
	Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen				
	Tilskudd til utvikling av læremidler				
	Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning - Stipend for høyere utdanning				
	Tradisjonell kunnskap - Árbodiehtu				
Arealer, miljø og klima	Annen oppfølging av samiske rettigheter arealer og ressurser				
Næringer	Tilskudd til primærnæring				
	Tilskudd til næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer				
	Samisk reiseliv				
	Samisk kulturnæring				
	Næringsavtale for duodji - Driftstilskudd				
	Næringsavtale for duodji - Investerings- og utviklingstilskudd				
	Næringsavtale for duodji - Duodjistipend				
	Næringsavtale for duodji - Velferdsordninger				
	Næringsavtale for duodji - Salgsfremmende tiltak				
	Næringsavtale for duodji - hospitering				
	Næringsavtale for duodji - Salg, markedsføring og merkevarebygging				
Kultur	Tilskudd til joik og samisk musikk				
	Tilskudd til kulturtiltak				
	Tilskudd til arenaer for kunst og kulturformidling				
	Tilskudd til utvikling og fremming av litteratur				
	Tilskudd til samiske forlag				
Kulturminnevern	Tilskudd til samisk kulturminnevern				
Helse og sosial	Helse- og sosialprosjekter				
Andre tiltak	Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget				

Forklaring: Grønn = OK, gul = mindre avvik, rød = avvik, hvit = ikke aktuelt da ordningen ikke er kunngjort

Kilde: Riksrevisjonen

Vedlegg 3B:

Forklaring på tilskuddsordninger med mindre avvik om informasjon om mål

Vedlegg 3A viser at kunngjøringene for 25 av 29 ordninger inneholder informasjon om målet med ordningen. 3 av 29 ordninger har noen svakheter i kunngjøringen, som gjør at målet med den enkelte tilskuddsordning ikke går tydelig fram av kunngjøringen. Dette gjelder følgende ordninger:

- *næringsavtale for duodji – duodjistipend og næringsavtale for duodji – velferdsordninger*
I kunngjøringen på Sametingets nettside er det oppgitt ett fellesmål for alle tilskuddsordningene under *næringsavtale for duodji*, men ikke noe spesifikt mål for hver enkelt tilskuddsordning, slik de er definert i tilskuddsregelverkene for ordningene. Fellesmålet er at «duodji skal utvikles som en framtidsrettet og attraktiv næring i samiske områder».

I kunngjøringen for *næringsavtale for duodji – duodjistipend* er det lenket til regelverket for utviklings- og investeringstiltak innenfor duodji, som er en egen tilskuddsordning under duodjiområdet. Målet som er formulert i dette regelverket, er økt omsetning av egenprodusert duodji for et større marked.

Målene som er formulert i regelverket for *næringsavtale for duodji – velferdsordninger*, er todelt. Det ene er økt omsetning av egenprodusert duodji for et større marked, og det andre er å utvikle en næringsrettet duodji med økt lønnsomhet og omsetning av egenproduserte varer.

- *næringsavtale for duodji – hospitering*
Tilskuddsordningen *næringsavtale for duodji – hospitering* er ikke kunngjort som en egen tilskuddsordning på nettsiden, men som en del av tilskuddsordningen *næringsavtale for duodji – utviklings- og investeringstiltak for duodji*. I regelverket for denne ordningen går det ikke fram noe konkret mål for tilskudd til hospitering, men et generelt mål for utviklings- og investeringstiltak, som er «økt omsetning av egenproduserte duodji for et større marked».

Kunngjøringen på nettsiden for 1 av 29 ordninger inneholder ikke informasjon om mål for tilskuddsordningen. Dette gjelder *tilskudd til samisk kulturminnevern*.

Vedlegg 3C:

Forklaring på tilskuddsordninger med mindre avvik om informasjon om tildelingskriterier

Det framgår av vedlegg 3A at 26 av 29 ordninger inneholder informasjon om tildelingskriterier eller kravene som gjelder for å bli vurdert som søker. 3 av de 29 ordningene har imidlertid noen svakheter i kunngjøringen, som gjør at tildelingskriteriene er uklare:

- *næringsavtale for duodji – hospitering og næringsavtale for duodji – duodjistipend*
I kunngjøring på Sametingets nettside er tilskudd til hospitering et punkt under tilskuddsordningen *utviklings- og investeringstiltak*. Regelverket for utviklings- og investeringstiltak gjelder for flere av Sametingets tilskuddsordninger. Dette regelverket gir både generelle føringer for og konkrete krav til tilskudd til hospitering, stipend og etablerertilskudd.

For tilskuddsordningen *næringsavtale for duodji – duodjistipend* er det beskrevet på nettsiden hvem som kan få tilskudd. For andre vilkår vises det også til regelverket for tilskuddsordningen *utviklings- og investeringstiltak*. Det at ett regelverk er bygget opp for å regulere flere ulike tilskuddsordninger, kan gjøre det utfordrende for søkere å gjøre seg kjent med tildelingskriteriene som gjelder for en konkret ordning.

- *tilskudd til samisk kulturminnevern*
I kunngjøringen er det informasjon om hvilke konkrete prosjekter man kan få tilskudd til, f.eks. prosjekter som bidrar til å oppfylle målene for samisk kulturminnevern. Det framgår at det innebærer «prosjekter som dokumenterer, formidler og forvalter kunnskapen om fortida og for framtida», og prosjekter som «kan være å restaurere freda og verneverdige samiske bygg, registrere og dokumentere samiske kulturminner og

krigsminner i samiske områder, utarbeiding av restaureringsplaner eller skjøtselsplaner og tilrettelegging av kulturminner». Det er nevnt hvilke prosjekter som kan få tilskudd, men ikke konkret hvilke kriterier som gjelder for vurdering og prioritering ved tildelingen.

Gjennomgangen av regelverket for denne ordningen viser at kunngjøringen på nettsiden inneholder mer utfyllende tildelingskriterier enn det som går fram av regelverket for ordningen. Regelverket for ordningen var ikke lenket til på nettsiden på kontrolltidspunktet.

9.4. Vedlegg 4: Sametingsrådets utforming av mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsregelverkene for virkemiddelområdene språk, næringer, kunnskap og kultur

Dette vedlegget beskriver hvordan sametingsrådet har operasjonalisert føringer fra Sametingets budsjettvedtak for mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsregelverkene for de store virkemiddelområdene i Sametingets budsjett: språk, næringer, kunnskap og kultur.

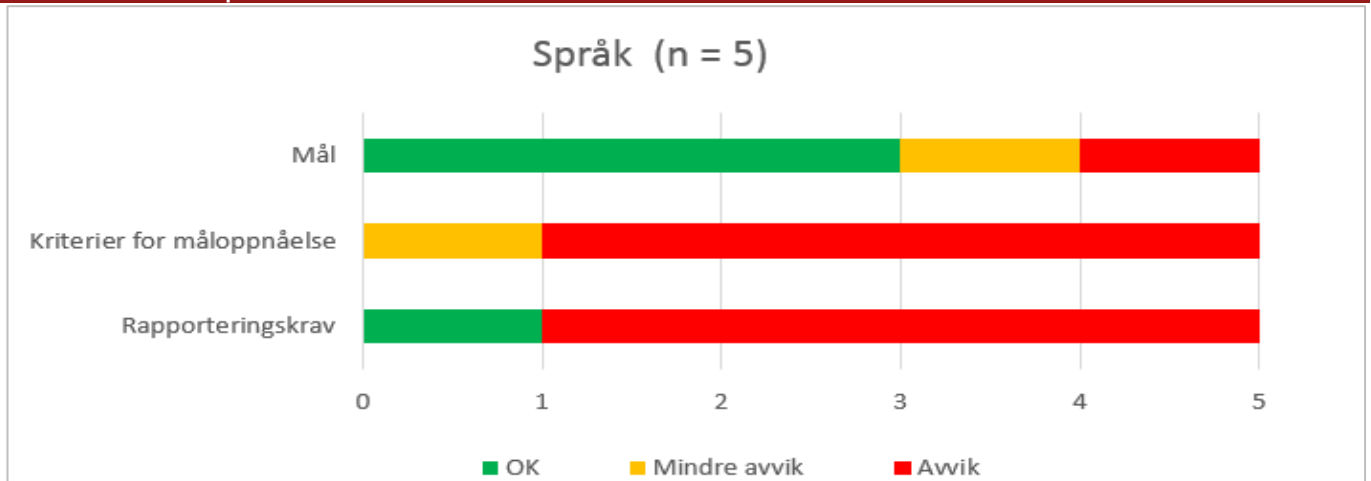
Tilskudd til virkemiddelområdet språk

For Sametingets tilskuddsordninger til samisk språk er det i tre av fem tilfeller definert mål i regelverket som er relevante for målet for ordningen i Sametingets budsjettvedtak. For én av tilskuddsordningene er det i målet et mindre avvik fra budsjettvedtaket, mens målet for én ordning avviker fra budsjettvedtaket. Ordningen der målet avviker fra budsjettvedtaket, er *tilskudd til språkprosjekter*. Målet for *tilskudd til språkprosjekter* i Sametingets budsjett er å bidra til utviklingen av samiske språk og samisk terminologi gjennom prosjekttilskudd og å skape et mangfold av samiskspråklige aktiviteter i lokalsamfunnene. Målformuleringen i regelverket for denne ordningen er «samiskspråklige aktiviteter i nærmiljøene». Denne formuleringen dekker bare den ene delen av budsjettets to mål med tilskuddet og vektlegger heller ikke prioriteringen av mangfold, som er formulert i budsjettet.

For én av fem tilskuddsordninger til samisk språk er det utformet kriterier for måloppnåelse som delvis er relevante for målet med ordningen slik det er formulert i regelverket. Dette gjelder for tilskuddet *stipend til elever med samisk i videregående skole*. Målet med ordningen slik det er formulert i regelverket er «samisktalende fagpersonell innenfor alle samfunnsområder», og kriteriet for måloppnåelse er «gjennomført samiskopplæring på videregående nivå». For de andre tilskuddsordningene til samisk språk er kriteriet for måloppnåelse, slik det er formulert i regelverket, gjennomførte aktiviteter i tråd med aktivitets- og prosjektplan. Dette innebærer at utformingen av tilskuddsregelverket legger opp til at hver enkelt tilskuddsmottaker rapporterer om aktiviteter de har gjennomført, mens det ikke etterspørres informasjon om hvorvidt målene med tilskuddsordningen som helhet er oppnådd.

I én av de fem tilskuddsordningene til samisk språk er det definert rapporteringskrav som er relevante for regelverkets mål med tilskuddsordningen. Dette gjelder ordningen *stipend til elever med samisk i videregående skole*, der det i regelverket er definert at «Sametinget kan etter avsluttet skoleår kontrollere med lærestedene at stipendmottaker har avlagt eksamen i samiskfaget og kan kreve stipendet tilbakebetalt i sin helhet dersom dette ikke er tilfelle».

Figur 13 Videreføring fra Sametingets budsjett til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsregelverkene for virkemiddelområdet språk

Kilde: Riksrevisjonen

Figuren viser revisjonens vurdering av innholdet i regelverket for Sametingets fem tilskuddsordninger til samisk språk. Den viser at det for tre av fem tilskuddsordninger er definert mål som er relevante for målet for ordningen i Sametingets budsjettvedtak, for én ordning er det delvis definert et slikt mål, og for én av fem tilskuddsordninger avviker målet i regelverket fra budsjettvedtaket. Videre viser figuren at det for én av fem tilskuddsordninger er utformet kriterier for måloppnåelse som delvis er relevante for målet med ordningen i regelverket, mens fire av fem tilskuddsordninger mangler slike kriterier. Ett av fem regelverk inneholder rapporteringskrav som er relevante for regelverkets mål med tilskuddsordningen, men fire av fem mangler slike.

Tilskudd til virkemiddelområdet kunnskap

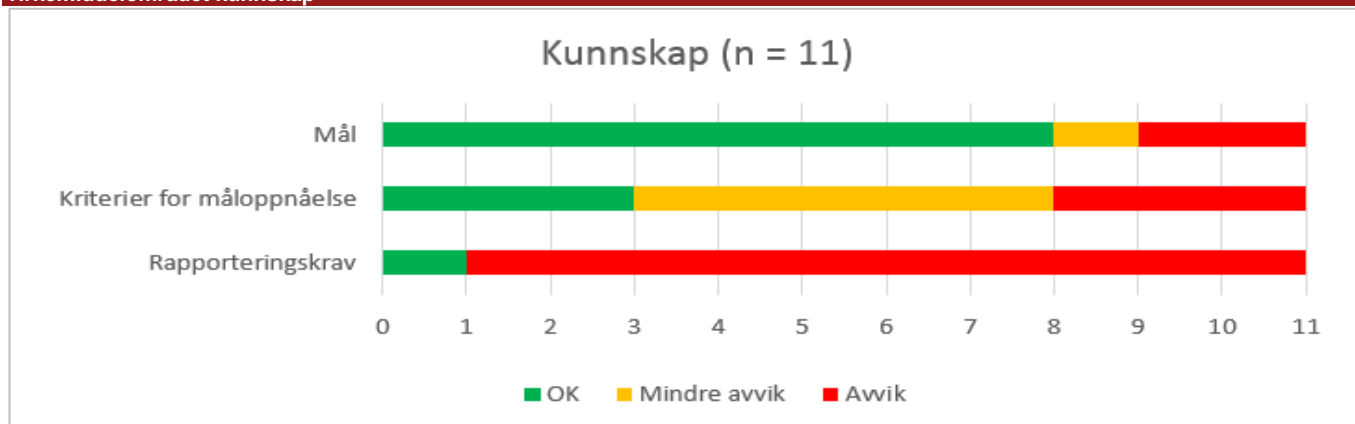
På kunnskapsområdet inneholder regelverkene for ni av elleve tilskuddsordninger i større eller mindre grad mål som er utformet i tråd med målene i Sametingets budsjettvedtak. Det er to ordninger som ikke har mål som er utformet i tråd med økonomibestemmelsene og/eller målene i Sametingets budsjettvedtak. Det ene er det søkerbaserte *tilskuddet til samisk språkopplæring i barnehager*, der det ikke er formulert noe eget mål for ordningen i budsjettet, og målformuleringen i regelverket, «barnehager gir tilbud om samisk språkopplæring», er en aktivitetsbeskrivelse. Det andre er det søkerbaserte tilskuddet til *tradisjonell kunnskap – Árbediehtu*, der målformuleringen i regelverket er «dokumentasjon av tradisjonell kunnskap», som også er en aktivitetsbeskrivelse.

For åtte av elleve tilskuddsordninger er det i større eller mindre grad mulig å identifisere relevante kriterier for måloppnåelse. Noen av ordningene som mangler slike kriterier for måloppnåelse, er tilskudd til *tradisjonell kunnskap – Árbediehtu*, der det oppgitte kriteriet for måloppnåelse i regelverket er «gjennomførte tiltak i henhold til prosjektplan», og det direkte *tilskuddet til Ovttas/Aktan/Aktesne*, der regelverket angir «læremiddelportalens godkjente aktivitetsplan for budsjettåret blir gjennomført» som kriterium. For disse ordningene innebærer det at det i utformingen av kriterier for måloppnåelse legges opp til å hente inn resultatinformasjon om gjennomført aktivitet hos den enkelte tilskuddsmottaker og ikke informasjon om hvorvidt målene for tilskuddsordningene som helhet er oppnådd, når målet for ordningene er henholdsvis «*dokumentasjon av tradisjonell kunnskap*» og «*god informasjon om samiske læremidler*».

For én av elleve ordninger er det definert rapporteringskrav som er relevante for målet med tilskuddsordningen slik det er formulert i regelverket. Dette gjelder ordningen *stipend for høyere utdanning*, der det i regelverket er stilt et rapporteringskrav om at det skal leveres dokumentasjon på gjennomført eksamen innenfor fastsatte prosjekter. For de andre ti tilskuddsordningene på kunnskapsområdet er det ikke definert rapporteringskrav som gir grunnlag for å innhente resultatinformasjon som er relevant for målet med tilskuddsordningen slik det er formulert i regelverket. Det er stilt krav om rapportering om bruken av midlene og framdrift i prosjekter, uten at det er ytterligere spesifisert hva som skal rapporteres. Dette innebærer at utformingen av tilskuddsregelverket legger opp til at tilskuddsmottakerne rapporterer aktiviteter de har gjennomført, i lys av sine egne mål. Rapporteringskravene er

ikke formulert slik at sametingsrådet ber om informasjon om hvorvidt målene for tilskuddsordningen som helhet er oppnådd.

Figur 14 Videreføring fra Sametingets budsjett til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsregelverkene for virkemiddelområdet kunnskap

Kilde: Riksrevisjonen

Figuren viser revisjonens vurdering av innholdet i regelverket for Sametingets elleve tilskuddsordninger til samisk kunnskap. Den viser at det for åtte av elleve ordninger er definert mål som er utformet i tråd med målene i Sametingets budsjettvedtak, for én ordning er det delvis definert et slikt mål, og for to av elleve ordninger mangler et slikt mål i tilskuddsregelverkene. Videre viser figuren at tre av elleve ordninger har kriterier for måloppnåelse som er relevante for målene med ordningen, fem av elleve ordninger har kriterier for måloppnåelse som delvis er relevante, mens tre av elleve ordninger har kriterier for måloppnåelse som ikke er i tråd med målene i regelverket. Én av elleve tilskuddsordninger har rapporteringskrav som er relevante for regelverkets mål med ordningen, men de andre ordningene har ikke relevante rapporteringskrav.

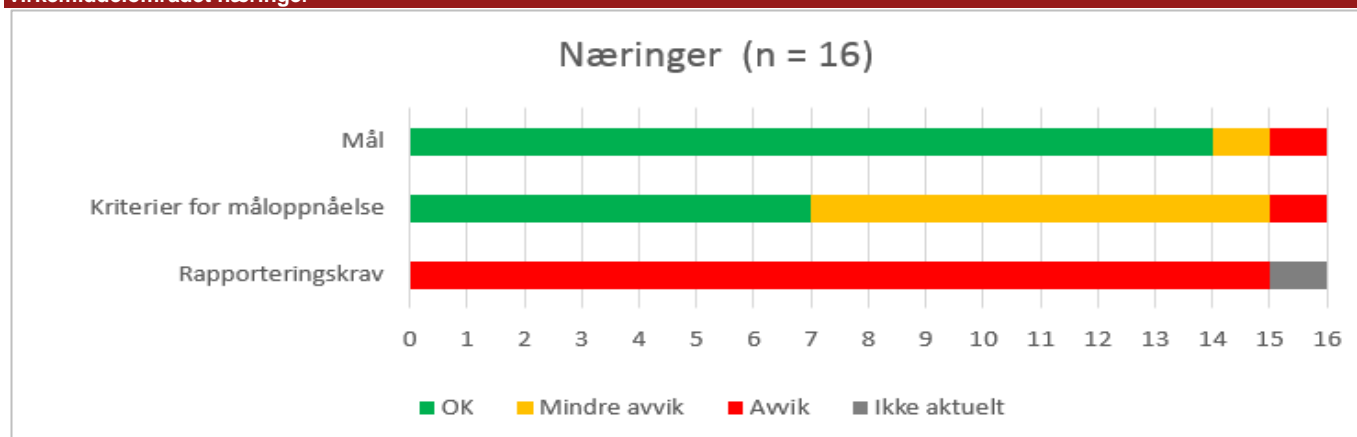
Tilskudd til virkemiddelområdet næringer

For tilskuddsordningene til næringer inneholder regelverket for 14 av 16 ordninger mål som er utformet i tråd med målene i Sametingets budsjettvedtak. Én ordning har mål som delvis er utformet i tråd med målene i Sametingets budsjettvedtak. Dette er *tilskudd til næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer*, som er regulert av to regelverk. Én ordning har ikke mål som er i tråd med målet i budsjettet. Dette er ordningen *næringsavtale for duodji – velferdsordninger*, som har målformuleringen «økt omsetning av egenprodusert duodji for et større marked», mens tilskuddsordningen derimot er en velferdsordning som gir tilskudd til fødsels- og sykepenger for duodjiutøvere.

Én ordning har ikke utformet kriterier for måloppnåelse som er relevante for Sametingets mål med tilskuddsordningen. Dette er den omtalte ordningen med *næringsavtale for duodji – velferdsordninger*. For øvrig er kriteriene for måloppnåelse for tilskuddsordningene på næringsområdet i større eller mindre grad relevante for Sametingets mål med tilskuddordningene. For tilskuddsordningene under duodjiavtalen er kriteriene for måloppnåelse svært like for mange tilskuddsordninger. Dette gjør det vanskelig å skille kravene til måloppnåelse for de enkelte tilskuddsordningene fra hverandre.

Ingen av tilskuddsordningene har rapporteringskrav som gir grunnlag for å hente inn resultatinformasjon som er relevant for målet med tilskuddsordningen slik det er formulert i regelverket. Dette er fordi rapporteringskravene i regelverkene er formulert som at «tilskuddsmottakerne må vurdere den måloppnåelse og effekt som tiltaket har hatt, sett opp mot de målsettinger som er beskrevet i søknaden», eller at tilskuddsmottakerne skal rapportere om bruken opp mot innsendt aktivitetsplan. Dette innebærer at utformingen av tilskuddsregelverket legger opp til at tilskuddsmottakerne rapporterer om aktiviteter de har gjennomført, i lys av sine egne mål. Rapporteringskravene er ikke formulert slik at sametingsrådet ber om informasjon om hvorvidt målene for tilskuddsordningen som helhet er oppnådd.

Figur 15 Videreføring fra Sametingets budsjett til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsregelverkene for virkemiddelområdet næringer

Kilde: Riksrevisjonen

Figuren viser revisjonens vurdering av innholdet i regelverket for Sametingets 16 tilskuddsordninger til næringsformål. Den viser at for 14 av 16 tilskuddsordninger er det definert mål som er relevante for målet for ordningen i Sametingets budsjettvedtak, for 1 ordning er det delvis definert et slikt mål, og for 1 av 16 tilskuddsordninger avviker målet i regelverket fra budsjettvedtaket. Videre viser figuren at 7 av 16 ordninger har kriterier for måloppnåelse som er i tråd med målet i regelverket, 8 av 16 ordninger har kriterier for måloppnåelse som delvis er relevante for målet med ordningen i regelverket, og 1 ordning mangler slike kriterier for måloppnåelse. Ingen av de 16 tilskuddsordningene har rapporteringskrav som er relevante for regelverkets mål med tilskuddsordningen, men for 1 av ordningene er slike rapporteringskrav ikke aktuelt. Dette gjelder for tilskuddet *næringsavtale for duodji – velferdsordninger*.

Tilskudd til virkemiddelområdet kultur

For tilskuddsordningene til samisk kultur har alle regelverkene mål som er formulert som en beskrivelse av en tilstand, og som dekker målet i Sametingets budsjettvedtak.

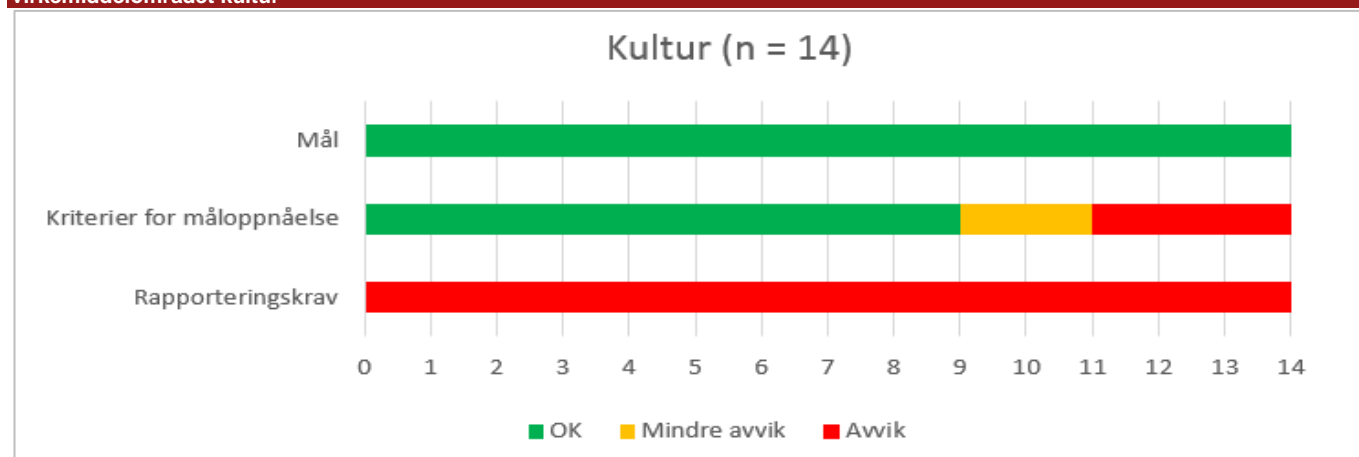
For 11 av 14 ordninger har tilskuddsregelverkene også definert kriterier for måloppnåelse som i større eller mindre grad er relevante for Sametingets mål med tilskuddordningene. Noen av de ordningene som mangler relevante kriterier for måloppnåelse, er de søkerbaserte tilskuddene til *kulturtiltak* og til *arenaer for kunst og kulturformidling*, der kriteriet for måloppnåelse i regelverket er «gjennomførte tiltak iht. prosjektplan». For disse ordningene innebærer det at utformingen av kriterier for måloppnåelse legger opp til at det blir bedt om resultatinformasjon i form av om den enkelte tilskuddsmottakeren har gjennomført aktiviteter, og ikke hva som skal til for å nå målene for tilskuddsordningen som helhet. Målet med ordningene er henholdsvis «et godt og variert kunst- og kulturuttrykk som bidrar til et samisk mangfold» og «samiske institusjoner er nyskapende og innovative formidlere av samisk kunst, kultur og kulturarv».

Det direkte tilskuddet til museer har ikke kriterier for måloppnåelse i tråd med økonomiregelverkets krav. I regelverket for ordningen er målet «at de samiske museene er faglig sterke innenfor områdene forvaltning, forskning, formidling og fornying». Kriteriene for måloppnåelse for ordningen er definert som «Rapportering ihht. aktivitetsplan. Gjennomførte prosjekter og arrangementer i regi av museet. Statistikk over antall besøkende fordelt på barn/ungdommer og voksne». Rapportering i henhold til aktivitetsplan er ikke et kriterium for måloppnåelse. Statistikk over antall besøkende er ikke et kriterium for måloppnåelse, fordi det ikke stiller krav som gjør det mulig å vurdere graden av måloppnåelse. Å hente inn statistikk kunne etter revisjonens vurdering vært formulert som et rapporteringskrav, i lys av et kriterium for måloppnåelse som stiller krav til antallet arrangementer og antallet besøkende ved museene.

Ingen tilskuddsordninger på kulturområdet har rapporteringskrav i regelverket som reflekterer målet i tilskuddsregelverket. Det som er formulert som rapporteringskrav i regelverkene, er at tilskuddsmottakerne skal

rapportere om de har brukt midlene i tråd med aktivitetsplanen de har lagt fram, uten at det er ytterligere spesifisert hva de skal rapportere. Dette innebærer at utformingen av tilskuddsregelverket legger opp til at tilskuddsmottakerne rapporterer om hvorvidt de har gjennomført aktiviteter, i lys av sine egne mål. Dette er ikke formulert slik at sametingsrådet ber om informasjon om hvorvidt målene for tilskuddsordningen som helhet er oppnådd.

Figur 16 Videreføring fra Sametingets budsjett til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i tilskuddsregelverkene for virkemiddelområdet kultur

Kilde: Riksrevisjonen

Figuren viser revisjonens vurdering av innholdet i regelverket for Sametingets 14 tilskuddsordninger til samisk kultur. Den viser at det for alle de 14 tilskuddsordningene er definert mål som viderefører Sametingets budsjettvedtak. 9 av 14 tilskuddsordninger har relevante kriterier for måloppnåelse, 2 av 14 ordninger har kriterier for måloppnåelse som delvis er relevante for målet med ordningen i regelverket, og 3 av 14 ordninger har kriterier for måloppnåelse som ikke er i tråd med målet i regelverket. Ingen av regelverkene for de 14 tilskuddsordningene inneholder rapporteringskrav som er relevante for regelverkets mål med tilskuddsordningen.

9.5. Vedlegg 5: Sammenhengen mellom Sametingets budsjettvedtak og tilskuddsregelverkene

Tabell 5 Sammenhengen mellom Sametingets budsjettvedtak og tilskuddsregelverkene krav til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i regelverkene

Virkemiddelområde (jf. Sametingets budsjett 2017)	Tilskuddsordning (fra budsjettvedtaket 2017)	Mål	Kriterier for måloppnåelse	Rapporteringskrav	Sammenhengen vurdert per tilskuddsordning
Språk	Tospråklighetstilskudd til kommuner	OK	Avvik	Avvik	Mindre avvik
	Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner	OK	Avvik	Avvik	Mindre avvik
	Samiske språksentre	OK	Avvik	Avvik	Mindre avvik
	Språkprosjekter	Avvik	Avvik	Avvik	Avvik
	Stipend til elever med samisk i videregående skole	Mindre avvik	Mindre avvik	OK	Mindre avvik
Samarbeidsavtaler	Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter (Regionalt samarbeid)	OK	Avvik	Avvik	Mindre avvik
Kunnskap	Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling	OK	Mindre avvik	Avvik	Mindre avvik
	Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager	Avvik	OK	Avvik	Mindre avvik
	Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager	OK	Mindre avvik	Avvik	Mindre avvik

	Tilskudd til samisk språkopplæring (Julevsame giellatjehppe - Arran mannajgarde)				
	Pedagogisk materiell og leker				
	Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen				
	Tilskudd til utvikling av læremidler				
	Tilskudd til Ovttas - Aktan - Aktesne				
	Tilskudd til sørsamisk læremiddel- og terminologiutvikling				
	Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning - Stipend for høyere utdanning				
	Tradisjonell kunnskap - Árbodiehtu				
Arealer, miljø og klima	Stiftelsen Protect Sápmi				
	Annen oppfølging av samiske rettigheter arealer og ressurser				
Næringer	Tilskudd til primærnæring				
	Tilskudd til næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer (Nyetablering og entreprenørskap er en del av dette i 2017)				
	Samisk reiseliv				
	Samisk kultur næring				
	Samisk musikkfestuke i Alta				
	Tilskudd til Duodjeinstitutt				
	Tilskudd til utvikling og rekruttering i duodjinæringen (Tilskudd til Opplæringskontoret i reindrift og duodji)				
	Næringsavtale for duodji - Driftstilskudd				
	Næringsavtale for duodji - Investerings- og utviklingstilskudd				
	Næringsavtale for duodji - Duodjistipend				
	Næringsavtale for duodji - Velferdsordninger				
	Næringsavtale for duodji - Salgsfremmende tiltak				
	Næringsavtale for duodji - Duojáriid Ealáhus Searvi				
	Næringsavtale for duodji - Sámiid Duodji				
	Næringsavtale for duodji - hospitering				
	Næringsavtale for duodji - Salg, markedsføring og merkevarebygging				
Kultur	Tilskudd til joik og samisk musikk				
	Tilskudd til Internasjonalt Samisk Filminstitutt				
	Tilskudd til Noereh!				
	Tilskudd til kulturtiltak				
	Festivaler				
	Teatre				
	Museer				
	Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner				
	Tilskudd til arenaer for kunst og kulturformidling				
	Tilskudd til utvikling og fremming av litteratur				
	Tilskudd til samiske forlag				
	Samiske medier				
	Tilskudd til Samiske bokbusser				
	Samisk idrett				
Kulturminnevern	Tilskudd til samisk kulturminnevern				
Helse og sosial	Brukerrettede tilbud for eldre samer (Vardobaiki samisk senter)				
	Samisk legeforening				
	Helse- og sosialprosjekter				
Andre tiltak	Samiske hovedorganisasjoner				
	Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget				
	Tilskudd til samiske likestillingsorganisasjoner				

Internasjonalt arbeid	Tilskudd til Internasjonalt arbeid				
------------------------------	------------------------------------	--	--	--	--

Forklaring: grønn = OK, gul = mindre avvik, rød = avvik, hvit = ikke aktuelt.

Kilde: Riksrevisjonen

Tabell 5 viser i hvilken grad det for alle tilskuddsordningene er beskrevet mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav i regelverket eller i eget rapporteringsskjema for ordningene. Kolonnen helt til høyre er en samlet vurdering av om det er en sammenheng mellom Sametingets budsjettvedtak og tilskuddsregelverkens krav til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav for den enkelte ordning. Når kolonnen er rød, betyr dette at sammenhengen mangler. Når den er grønn, betyr dette at sammenhengen er til stede. Når den er gul, betyr det at sammenhengen er uklart grunnet ulike typer mangler i regelverkene.

Gjennomgangen av sametingsrådets utforming av hovedelementene i tilskuddsordningene viser at regelverkene i 51 av 57 tilfeller delvis har en sammenheng med budsjettvedtakene.

For 1 av 57 tilskuddsordninger er det en tydelig sammenheng mellom Sametingets budsjettvedtak og tilskuddsregelverkens krav til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav. Dette gjelder *stipend til høyere utdanning*, der målet for tilskuddsordningen i Sametingets budsjett er flere fagfolk med samisk språk- og kulturkompetanse. Dette målet er gjengitt som mål for tilskuddsordningen i regelverket sammen med et kriterium for måloppnåelse om at stipendmottakeren har avlagt eksamen i henhold til tildelt stipend. Kriteriet for måloppnåelse følges opp med et rapporteringskrav i regelverket om at det skal leveres dokumentasjon for gjennomført eksamen innen gitte frister.

For fem tilskuddsordninger mangler en slik sammenheng mellom Sametingets budsjettvedtak og tilskuddsregelverkens krav til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav. Dette gjelder:

- *tilskudd til språkprosjekter*
Målet for tilskuddsordningen som er formulert i Sametingets budsjett, er både å «bidra til utviklingen av samiske språk og terminologi gjennom prosjekttilskudd» og «skape et mangfold av samiskspråklige aktiviteter i lokalsamfunnene», mens målet for ordningen slik det er beskrevet i regelverket, er en aktivitetsbeskrivelse av «samiskspråklige aktiviteter i nærmiljøene».
- *tilskudd til tradisjonell kunnskap – Árbediehtu*
Målformuleringen i regelverket er en aktivitetsbeskrivelse, og det oppgitte kriteriet for måloppnåelse i regelverket er «gjennomførte tiltak i henhold til prosjektplan». Rapporteringskravet er at tilskuddsmottakeren skal rapportere om bruken av midlene i en sluttrapport for prosjektet, og det finnes ikke noe rapporteringsskjema for ordningen.
- *tilskudd til næringsavtale for duodji – velferdsordninger – søkerbasert*
Denne ordningen er en velferdsordning for næringsdrivende innen duodji. Ordningen skal bidra med finansiering av foreldrepenger og sykepenger. Målformuleringen i regelverket er «økt omsetning av egenprodusert duodji for et større marked». Dette stemmer ikke med innholdet i ordningen. Kriteriet for måloppnåelse slik det er formulert i regelverket, «gode velferdsordninger for duodjiutøvere», er en målformulering. Kriterier for måloppnåelse og resultatinformasjon/rapportering er ikke aktuelt for denne ordningen, fordi det er innsendt dokumentasjon/søknad som gir rett til tilskudd.
- *tilskudd til samiske likestillingsorganisasjoner*
Målformuleringen i regelverket om å «oppretholde et variert organisasjonsliv og sikre organisasjonene et stabilt økonomisk fundament» dekker ett av to mål i budsjettvedtaket om både «et likestilt samisk samfunn med like rettigheter og muligheter for alle» og «sikre de samiske likestillingsorganisasjonene et stabilt

økonomisk fundament». Kriterium for måloppnåelse er «rapportering i henhold til aktivitetsplan», og rapporteringskravene er knyttet til budsjettbehov og aktivitetsplan.

- *tilskudd til internasjonalt arbeid – direkte tilskudd*
Målet for ordningen er konkret støtte til definerte organisasjoner, formulert i budsjettvedtaket som:
  - *bidra med tilskudd til Samerådets norske seksjon og deres grenseoverskridende arbeid*
  - *bidra med tilskudd til Barentssekretariatet IKS som en viktig samarbeidspartner og aktør i nordområdepolitikken*
  - *bidra med tilskudd til doCip for å styrke den bistanden institusjonen gir til urfolk i forbindelse med ulike møter i FN-systemet*
  - *bidra med tilskudd til Mama Sara Education Foundation som en sentral aktør innenfor urfolks bistandsarbeid*
  - *styrke samarbeidet med urfolks organisasjoner og samiske/arktiske institusjoner i arktiske saker*
  - *være aktiv på arenaer som omhandler nordområdepolitikk, både nasjonalt og internasjonalt*

Målformuleringen i regelverket for ordningen utvider denne målsettingen ved å sette som mål for tilskuddsordningen å «utvise solidaritet med andre urfolk» og at det skal bidra til «at statene følger opp sine forpliktelser i henhold til folkeretten». Kriteriet for måloppnåelse gjenspeiler ikke målet som er formulert i regelverket, når det er beskrevet som «rapportering i henhold til aktivitetsplan». Definerte rapporteringskrav er budsjettbehov og aktivitetsplan, og det finnes ikke noe rapporteringsskjema for ordningen.

Disse fem tilskuddsordningene som mangler sammenheng mellom Sametingets budsjettvedtak og tilskuddsregelverkens krav til mål, kriterier for måloppnåelse og rapporteringskrav, er alle beløpsmessig små ordninger i forhold til Sametingets totale budsjett.

9.6. Vedlegg 6: Sametingsrådets innhenting og sammenstilling av informasjon om måloppnåelse

Tabell 6 Om sametingsrådet etterspør og sammenstiller informasjon om måloppnåelse fra tilskuddsmottakere og/eller andre kilder, for de 16 kontrollerte tilskuddsordningene i de fire store virkemiddelområdene

Virkemiddelområde (jf. Sametingets budsjett 2017)	Kontrollerte tilskuddsordninger	Etterspør sametingsrådet informasjon om måloppnåelse?	Sammenstiller sametingsrådet informasjon om måloppnåelse?
Språk	Tospråklighetstilskudd til kommuner	Ja	Nei
	Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner	Ja	Nei
	Samiske språksentre	Nei	Nei
	Språkprosjekter	Ja	Nei
	Stipend til elever med samisk i videregående skole	Nei	Nei
Kunnskap	Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling	Ja	Nei
	Tilskudd til utvikling av læremidler	Ja	Ja
	Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning - stipend for høyere utdanning	Ja	Nei

Næringer	Tilskudd til primærnæring	Grønn	Rød
	Tilskudd til næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer (Nyetablering og entreprenørskap er en del av dette i 2017)	Gul	Rød
	Tilskudd til Duodjeinstituhta	Rød	Hvit
Kultur	Teatre	Grønn	Rød
	Museer	Grønn	Grønn
	Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner	Rød	Hvit
	Tilskudd til utvikling og fremming av litteratur	Grønn	Rød
	Tilskudd til samiske bokbusser	Grønn	Rød

Forklaring: grønn = OK, gul = mindre avvik, rød = avvik, hvit = ikke aktuelt.

Kilde: Riksrevisjonen

9.7. Vedlegg 7: Sametingsrådets innhenting av informasjon om måloppnåelse for de fire store virkemiddelområdene

Vedlegget omtaler noen eksempler fra de fire virkemiddelområdene som viser i hvilken grad sametingsrådet etterspør rapporter fra tilskuddsmottakere og/eller andre kilder som kan belyse måloppnåelsen.

Tilskudd til virkemiddelområdet språk

For tilskuddsordningen *tospråklighetstilskudd til kommuner* etterspør Sametinget gjennom rapporteringsskjemaet for tilskuddet informasjon om antallet ansatte som betjener befolkningen på samisk muntlig og/eller skriftlig, og antallet ansatte som har fått opplæring i samisk. Sametinget opplyser at de også henter inn informasjon fra andre kilder. Dette er informasjon om antallet elever som har samisk som første- og annetspråk i grunnskolen. Videre har Nordlandsforskning⁷⁶ evaluert ordningen for perioden 2012–2014. Det er også gjennomført språkundersøkelser i 2004 og 2008, som viser antallet samisktalende. Denne informasjonen er relevant for språkområdet, men ikke for målet med ordningen slik det er formulert i regelverket om at den samiske befolkningen har en reell mulighet til å bruke samisk i møte med offentlige institusjoner. Evalueringen fra Nordlandsforskning skal blant annet belyse hvordan den målstyrte modellen med samarbeidsavtaler har påvirket det samiske språkets synlighet, bruk og læringsmuligheter, fra et samiskspråklig brukerperspektiv. Evalueringen belyser derfor det siste målet i budsjettvedtaket og ikke målet for ordningen i regelverket. Administrasjonen opplyser at kommunene med utgangspunkt i samarbeidsavtaler legger fram aktivitetsplaner som diskuteres på møte med Sametinget.

For *samiske språksentre* blir det ikke hentet inn informasjon om måloppnåelse fra andre kilder enn tilskuddsmottakerne. I rapporteringsskjemaet for ordningen skal de rapportere om gjennomførte aktiviteter og måloppnåelse for aktivitetene. Videre er det et punkt om utfyllende rapportering om aktiviteter i henhold til aktivitetstilskudd og en kort beskrivelse av hvordan de ulike aktivitetene ble gjennomført, resultatoppnåelse samt egen vurdering av tiltaket. Informasjonen som hentes inn her, er ikke relevant for målet med tilskuddsordningen om at samiske språksentre arbeider aktivt med samisk språkutvikling i virkeområdene sine. Det blir hentet inn informasjon om språksentrenes aktivitet, men ikke om arbeidet om samisk språkutvikling.

Regelverket for ordningen *stipend til elever med samisk i videregående skole* har en bestemmelse om at Sametinget etter avsluttet skoleår kan kontrollere at stipendmottakerne har avlagt eksamen i samiskfaget.⁷⁷ For denne ordningen ville det vært mulig å følge opp resultatinformasjon ved å gjennomføre kontroller og utarbeide statistikk. Sametinget opplyser at de hittil ikke har hentet inn rapporter fra lærestedene om elever med samisk i videregående skole som har fått tilskudd til dette i form av stipend.

⁷⁶ Nordlandsforskning: *Evaluering av sametingets tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner og kommuner 2012–2014*, publisert i februar 2016.

⁷⁷ Regelverk for språkmotiveringsstipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole.

Tilskudd til virkemiddelområdet kunnskap

Målet med tilskudd til *samiske barnehager* og *barnehager med samisk avdeling* er at samiske barnehager eller avdelinger bygger på samisk språk og kultur. Kriteriene for måloppnåelse er antallet samiske barnehager og antallet samiske avdelinger i norske barnehager. Dette kan si noe om måloppnåelsen, og denne informasjonen får sametingsrådet når tilskuddsmottakerne sender søknad. Nordlandsforskning evaluerte ordningen i 2015.⁷⁸

For tilskudd til *utvikling av læremidler* etterspørres det gjennom rapporteringsskjema til tilskuddsmottaker informasjon om produksjon av læremidler, men ikke om hvorvidt læremidlene er produsert i henhold til Sametingets planer og avtaler, som er et av kriteriene for måloppnåelse for ordningen. Administrasjonen opplyser at de gjør stikkprøvekontroller av læremidler når de er produsert, og før de utbetaler siste del av tilskuddet. I kontrollen sjekker sametingsrådet om læremiddelet er utviklet i henhold til kravene i retningslinjene. Sametingsrådet opplyser videre at de har avholdt et læremiddelseminar i 2015, der de diskuterte blant annet læremiddelutvikling. I tillegg ble det i 2016 arrangert en fagdag om digitale læremidler med gjennomgang av kravene for disse. Deltakerne var samiske læremiddelprodusenter.

Tilskudd til *rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning* gis som stipend. Dokumentasjon for gjennomført eksamen skal i henhold til rutinen registreres i saksbehandlingsverktøyet for tilskudd. Sametinget opplyser at det er noe mangelfull registrering, men at dette er innskjerpet høsten 2017. I 2016 ble tilskuddsordningen evaluert.

Tilskudd til virkemiddelområdet næringer

Målet for *tilskudd til primærnærings* er å bevare og utvikle næringer som viktige kulturbærere og sysselsettere i samiske områder. I rapporteringsskjemaet skal tilskuddsmottakerne beskrive bruken av tilskuddet og om formålet med tiltaket er gjennomført. I tillegg etterspørres informasjon om antallet ansatte før og etter tiltaket, antallet kvinnelige ansatte før og etter tiltaket og om prosjektet ville blitt gjennomført uten støtte fra Sametinget. Dette er relevant for noen av kriteriene for måloppnåelse som er beskrevet i regelverket, men ikke alle. I tillegg blir det hentet inn informasjon om måloppnåelse fra andre kilder enn tilskuddsmottakerne i form av analyser av befolknings- og næringsutvikling, fra blant annet Telemarksforskning.

Tilskudd til næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæringer inkludert nyetablering og entreprenørskap består av flere ordninger og to ulike regelverk. Målene i regelverket for variert næringsliv, kombinasjons- og utmarksnæringer, verdiskaping og nyetableringer 2017 er et variert næringsliv med attraktive arbeidsplasser i samiske områder og vekst innen samisk reiseliv. Målet i regelverk for tilskudd til prosjekter som styrker utmarksnæringenes rettsgrunnlag 2017, er å sikre rettsgrunnlaget for samiske utmarksnæringer slik at disse kan øke sysselsettingen i samiske områder. For denne tilskuddsordningen etterspør Sametinget informasjon som kan være relevant for målene for ordningen om et variert næringsliv med attraktive arbeidsplasser i samiske områder og vekst innen samisk reiseliv. I tillegg henter de inn informasjon fra Telemarksforskning. Det etterspørres ikke relevant informasjon om målet i det andre regelverket som er å sikre rettsgrunnlaget for samiske utmarksnæringer slik at disse kan øke sysselsettingen i samiske områder.

Duodjeinstituhitta er et overordnet utviklings- og kompetansesenter for duodji i hele Sápmi⁷⁹ og har som hovedmål å fremme næringsutvikling med utgangspunkt i tradisjonell duodji som husflid, kunsthåndverk, sløyd og småindustri.⁸⁰ Instituttet får tildelt et direkte tilskudd hvert år. For dette tilskuddet brukes det ikke noe rapporteringsskjema, og det er ikke satt krav til rapportering som belyser måloppnåelsen for tilskuddet. Det er kun krav til rapportering om aktiviteter og bruk av midlene uten noen konkret kobling til målet for ordningen.

Tilskudd til virkemiddelområdet kultur

For *direkte tilskudd til teatre* henter Sametinget inn rapporteringer fra tilskuddsmottakerne. I årsmeldingen til Det Samiske Nasjonalteatret Beaivváš (BSNT) er det gitt opplysninger om antallet besøkende, antallet forestillinger, en generell omtale om kunstneriske aktiviteter, samarbeidsproduksjoner og gjestespill og egne produksjoner. Dette er

⁷⁸ Nordlandsforskning: *Samisk i barnehagen? Ei evaluering av Sametingets tilskuddsordning til barnehager*, publisert mai 2015.

⁷⁹ Sameland, eller Sápmi, er den tradisjonelle betegnelsen på samenes nasjon. Regionen strekker seg over fire land: Norge, Sverige, Finland og Russland.

⁸⁰ Nettsiden til Duodjeinstituhitta: duodjein.com.

et eksempel på at måloppnåelsen for tilskuddet om at de etablerte samiske teatrene kan utvikle seg kunstnerisk, produsere scenekunst på høyt nivå og kan turnere med scenekunst som gir kulturopplevelser og synliggjør samiske språk, belyses på en god måte i resultatrapporteringen fra tilskuddsmottakerne.

Et annet eksempel på hvordan målet for tilskuddsordningen, om at de samiske museene er faglig sterke innenfor områdene forvaltning, forskning, formidling og fornying, kan belyses på en god måte, er for *direkte tilskudd til museer*. Administrasjonen opplyser at de henter inn informasjon om måloppnåelse fra ulike statistikker, evalueringer og andre relevante dokumenter utarbeidet av Norsk kulturråd eller Norges museumsforbund. Kulturrådet samler inn, bearbeider og publiserer statistikk fra museer. Kulturrådet har for eksempel utarbeidet publikasjonen *Statistikk for museum 2015*.⁸¹ Museumsforbundet arbeider blant annet for videreutvikling av museenes innsatsområder fornying, forvaltning, forskning og formidling. Det blir utarbeidet statistikk over museumsbesøk. Administrasjonen har jevnlig dialogmøter med museer og jevnlig kontakt med Samisk museumsforbund og de samiske museene i faglige fora der arbeidet deres er et tema.

For *tilskudd til samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner* etterspørres det ikke informasjon om måloppnåelse fra tilskuddsmottakerne, og det hentes ikke inn informasjon fra andre kilder.

For *tilskudd til utvikling og fremming av litteratur* etterspørres det informasjon som kan belyse måloppnåelsen. Kriteriene for måloppnåelse for ordningen er antallet utgivelser og antallet solgte utgivelser. Administrasjonen opplyser at antallet utgivelser og antallet abonnenter/lesere vil komme fram i årsmeldingene fra tilskuddsmottakerne. I tillegg får sametingsrådet tilsendt alle utgivelser fortløpende, og disse danner grunnlag for kontroll og dokumentasjon.

Når det gjelder *tilskudd til samiske bokbuss*, opplyser administrasjonen at de har en oversikt over det generelle utlånet til de samiske bokbussene, som Nasjonalbiblioteket lager. Dette kan si noe om måloppnåelsen. Sametingsrådet henter inn statistikk fra tilskuddsmottakerne gjennom rapporteringsskjemaet. I tillegg henter de inn informasjon om det generelle utlånet til de samiske bokbussene fra Nasjonalbiblioteket. Dette er relevant informasjon om måloppnåelsen for tilskuddsordningen. Videre ble ordningen evaluert i oktober 2016.⁸² Et av de konkrete målene for evalueringen er at den skal undersøke om tilskuddet fra Sametinget bidrar til måloppnåelse. Evalueringen konkluderer med at bokbussene spiller en viktig rolle i å spre samisk litteratur og kultur til de samiske områdene i Norge.

9.8. Vedlegg 8: Sametingsrådets rapportering om måloppnåelse og resultater til Sametinget i plenum for utvalgte virkemiddelområder

I dette vedlegget oppsummeres sametingsrådets rapportering i årsmeldingen for 2016 om måloppnåelse og resultater til Sametinget i plenum for de store virkemiddelområdene i Sametingets budsjett: språk, kunnskap, næringer og kultur. Beskrivelsen bygger på en analyse av resultatrapporteringen per tilskuddsordning for å kunne sammenligne med analysene av tilskudsregelverkene under problemstillingene 1 til 3.

Tilskudd til virkemiddelområdet språk

For tre av de fem tilskuddsordningene til samisk språk er det rapportert om måloppnåelse i årsrapporten for 2016.

For én ordning, tilskuddsordningen til de samiske *språksentrene*, er det delvis rapportert om måloppnåelse. Ordningen er beskrevet i budsjettet under punktet «*bruken av samiske språk*». Sametingets mål med ordningen er aktivitet i språksentrene, og i årsrapporten er det meldt at de samiske språksentrene i 2016 for første gang utarbeidet rullerende 3-årige aktivitetsplaner, rettet mot språkkurs og språkarenaer, som vil skape et grunnlag for å måle den samiskspråklige progresjonen i lokalsamfunnet. Det ble således ikke rapportert om resultater, men

⁸¹ Nettsiden Kulturrådet.no.

⁸² Noodt & Reidning: *Evaluering av samiske bokbuss*, publisert i oktober 2016.

aktiviteter som senere skal gi grunnlag for å måle progresjon – som kan gi grunnlag for resultatrapportering senere år. Derfor er kravet om rapportering om måloppnåelse og resultater vurdert som delvis oppfylt for denne ordningen.

Det ble ikke rapportert om resultater fra tilskuddsordningen til *språkprosjekter*.

Figur 17 Om sametingsrådet rapporterer om måloppnåelse for tilskuddsordningene under virkemiddelområdet språk

Kilde: Riksrevisjonen

Figuren viser revisjonens vurdering av innholdet i Sametingets årsmelding for 2016 for Sametingets fem tilskuddsordninger til samisk språk. For tre tilskuddsordninger er det rapportert informasjon som belyser måloppnåelsen, én tilskuddsordning har mindre avvik, og for én tilskuddsordning er det ikke rapportert informasjon som belyser måloppnåelsen, i årsmeldingen for 2016.

Tilskudd til virkemiddelområdet kunnskap

I Sametingets budsjett for 2016 er inndelingen *barnehage, grunnopplæring og høyere utdanning*. I budsjettet for i 2017 er disse områdene samlet under fellesbetegnelsen *kunnskap*. For å gjøre analysen av virkemiddelområdene sammenlignbar mellom de to budsjettårene har vi samlet de tre områdene *barnehage, grunnopplæring og høyere utdanning* i analysen av rapportering om måloppnåelse og resultater i årsrapporten for 2016.

For tilskuddsordningene til samisk kunnskap er det for seks av elleve tilskuddsordninger rapportert om måloppnåelse og resultater i årsrapporten for 2016. Dette gjelder tilskudd til *pedagogisk materiell og leker i samiske barnehager*, der årsrapporten omtaler språkstimuleringsmateriell og en eventyrpakke. Dette må anses å være resultatinformasjon, siden Sametingets mål med ordningen er at barnehagene har pedagogisk materiell og leker som dekker deres behov.

For tilskuddsordningen *stipend til elever med samisk i videregående skole* er det i årsmeldingen rapportert om antallet elever som har samisk som fag i videregående skole. Dette må anses å være relevant for Sametingets mål med ordningen om økt antall språkbrukere.

For *tilskudd til utvikling av læremidler* beskriver årsmeldingen konkret hvilke læremidler som er produsert i 2016. Denne informasjonen må anses å være relevant for Sametingets prioriteringer for arbeidet om at «Sametinget vil fokusere på at læremidler blir tilgjengelige for grunnopplæringen, og at ferdigstilling av påbegynte læremiddelprosjekter prioriteres. Sametinget vil prioritere arbeid med oppdatering og revisjon av læreplanene som en oppfølging av Ludvigsenutvalgets forslag».

For det direkte tilskuddet til *sørsamisk læremiddel- og terminologiutvikling* er det rapportert at sørsamiske læremidler er blitt produsert og publisert, og dette må anses å være relevante resultater i lys av målet om å ivareta og videreutvikle sørsamisk terminologi- og læremiddelutviklingsarbeid.

For tilskudd til *samisk språkopplæring i barnehager* refererer årsmeldingen til barnehagenes rapportering om språksituasjonen og innholdet i det samiske barnehagetilbudet. Dette må anses å være relevant for Sametingets mål med ordningen om at barn får stimulert språkutviklingen sin på nord-, lule- og sørsamisk.

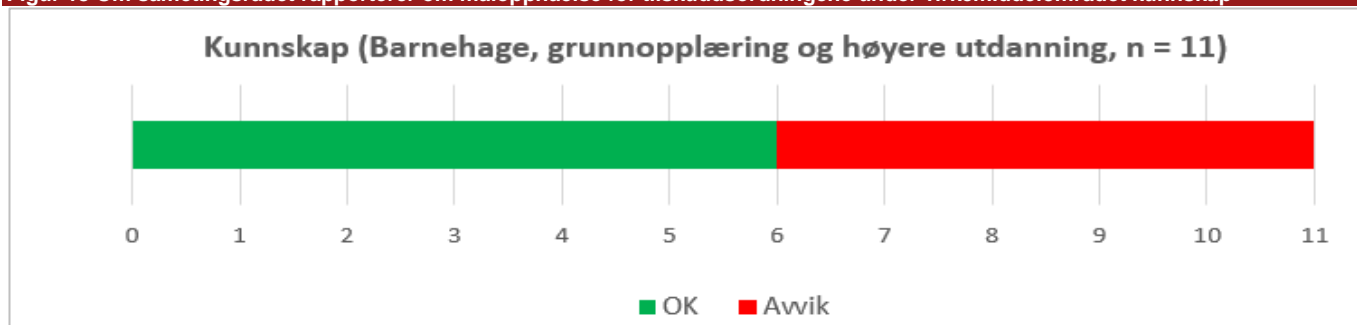
For stipendordningen til *høyere utdanning* beskriver årsmeldingen at ordningen ble evaluert i 2016, og at evalueringen vil danne grunnlag for plenumsbehandling av ordningen i 2017. Dette er relevant resultatinformasjon i lys av Sametingets mål om flere fagfolk med samisk språk- og kulturkompetanse.

For fem av elleve ordninger til samisk kunnskap mangler rapportering om resultater. Dette gjelder for eksempel ordningen med *tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling*, der det i årsmeldingen er oppgitt statistikk over utviklingen fra 2013 til 2016 av antallet samiske barnehager, antallet norske barnehager med samisk avdeling og barnehager med tilbud om samisk språkopplæring. Denne informasjonen anses ikke som relevant resultatinformasjon, siden Sametingets mål med ordningen er knyttet til innholdet i barnehagen og ikke antallet barnehager.

For det direkte *tilskuddet til Ovttas/Aktan/Aktesne, den samiske læremiddelportalen*, er det omtalt aktivitet som er gjennomført. Dette er ikke resultater sett i lys av budsjettvedtakets mål med tilskuddet om at brukerne og utviklerne har informasjon om samiske læremidler, vet hvor de kan få tak i dem, og kan dele selvproduserte læremidler med andre.

Tilskuddet til tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen er i årsmeldingen omtalt i form av overskudd på posten og antallet søknader som er mottatt og innvilget. Dette er ikke resultatinformasjon. Tilskudd til samisk språkopplæring – det direkte *tilskuddet til Julevsame giellatjehppe – Arran mannajgardde* – er ikke omtalt i årsmeldingen.

Figur 18 Om sametingsrådet rapporterer om måloppnåelse for tilskuddsordningene under virkemiddelområdet kunnskap

Kilde: Riksrevisjonen

Figuren viser revisjonens vurdering av rapporteringen i Sametingets årsmelding for 2016 for elleve tilskuddsordninger til samisk kunnskap. For seks tilskuddsordninger er det rapportert informasjon som belyser måloppnåelsen, mens det for fem tilskuddsordninger ikke er rapportert informasjon som belyser måloppnåelsen.

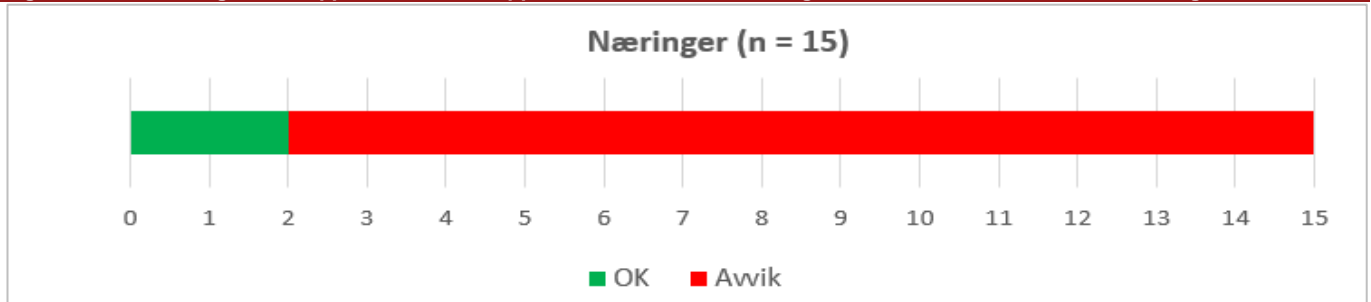
Tilskudd til virkemiddelområdet næringer

For to av tilskuddsordningene til samisk næringsliv er det rapportert om måloppnåelse og resultater i årsrapporten for 2016. For begge ordningene refererer årsrapporten til at Telemarksforskning hvert år gjennomfører en analyse av utviklingen i samiske områder for Sametinget. Siden målet med ordningen er «økt etableringshyppighet, innovasjon og verdiskaping i samisk næringsliv», må en analyse av næringsutvikling i samiske områder anses å være relevant.

For 13 av 15 ordninger rettet mot samisk næringsliv mangler det resultatrapportering. For ordningene under næringsavtalen for duodji er det ikke rapportert per tilskuddsordning, men om søkerbaserte ordninger under næringsavtalen. Dermed blir ikke resultater sett opp mot målet med den enkelte ordning tilgjengelig. For *tilskudd til primærnærings* er det rapportert om antallet søknader som er mottatt, antallet innvilgede søknader og Sametingets politiske aktivitet på området.

Figur 19 Om sametingsrådet rapporterer om måloppnåelse for tilskuddsordningene under virkemiddelområdet næringer

Kilde: Riksrevisjonen

Figuren viser revisjonens vurdering av rapporteringen i Sametingets årsmelding for 2016 for 15 tilskuddsordninger til samisk næringsliv. For 2 tilskuddsordninger er det rapportert informasjon som belyser måloppnåelsen, og for 13 tilskuddsordninger er det ikke rapportert slik informasjon.

Tilskudd til virkemiddelområdet kultur

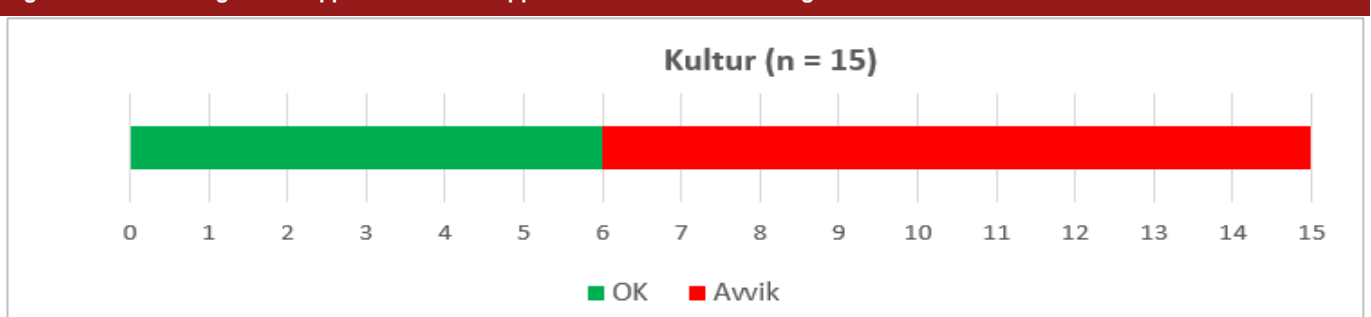
For 6 av 15 tilskuddsordninger til samisk kultur er det rapportert om måloppnåelse og resultater i årsmeldingen for 2016. Dette gjelder tilskuddsordningen til *samiske festivaler*, hvor årsmeldingen gjengir en artikkel fra Høgskolen i Hedmark, som beskriver at festivalene bidrar til å skape identitet og kulturelle løft med forankring i lokalsamfunn, noe som er særlig tydelig for samiske festivaler. Når målet med tilskuddene er «festivaler som synliggjør, formidler og utvikler samisk kultur», må informasjonen i årsmeldingen anses som relevant informasjon om resultater.

Resultatinformasjon er rapportert i form av antallet publikasjoner som er utgitt under ordningen for *samiske medier*, og antallet utlån fra samiske bokbusser. Det direkte tilskuddet til *samisk idrett* har som mål å bidra til et mangfold av idrettsaktiviteter, og en rekke slike aktiviteter er beskrevet i årsmeldingen for 2016. *Kultur- og idrettsstipendet* har samme mål om å bidra til et mangfold av idrettsaktiviteter, og årsmeldingen beskriver nivået på stipendmottakerne.

For 9 av 15 tilskuddsordninger til kultur mangler det resultatrapportering. For ordningen til *samisk joik og musikk* er det beskrevet hvilke typer prosjekter som har mottatt tilskudd, og ingen informasjon om tilgjengeligheten av samisk musikk, som er Sametingets mål for ordningen. For ordningen til *samiske teatre* er det beskrevet hvilke teatre som har mottatt tilskudd, samt over- og underskudd og ytterligere budsjettbehov. Tilsvarende er det omtalt budsjettbehov for *samiske museer* og at «gjennom årlige driftstilskudd til og årlige møter med de samiske museene bidrar Sametinget til å sette museene i stand til en god og forsvarlig forvaltning», uten at det er spesifisert hvilken informasjon dette bygger på, og i hvilken grad det belyser Sametingets mål i budsjettet om «at de samiske museene er faglig sterke innenfor områdene forvaltning, forskning, formidling og fornying».

For tilskuddsordningene til *samiske forlag* og til *kulturtiltak* er det omtalt hvor mange søknader som er mottatt. Dette er ikke resultatinformasjon. Tilskuddsordningene til *arenaer for kunst- og kulturformidling*, til *samiske kulturhus* og *kulturformidlingsinstitusjoner* og til organisasjonen *Noereh!* er ikke omtalt i årsmeldingen.

Figur 20 Om sametingsrådet rapporterer om måloppnåelse for tilskuddsordningene under virkemiddelområdet kultur

Kilde: Riksrevisjonen

Figuren viser revisjonens vurdering av rapporteringen i Sametingets årsmelding for 2016 for 15 tilskuddsordninger til samisk kultur. For seks tilskuddsordninger er det rapportert informasjon som belyser måloppnåelsen. For ni tilskuddsordninger er det ikke rapportert informasjon som belyser måloppnåelsen i årsberetningen for 2016.

9.9. Vedlegg 9: Sametingsrådets rapportering om måloppnåelse og resultater til Sametinget i plenum spesifisert per tilskuddsordning

Revisjonen har vurdert om sametingsrådets rapportering til Sametinget i årsmeldingen for 2016 inneholder informasjon om måloppnåelse og resultater. Tabellen nedenfor oppsummerer sametingsrådets rapportering om måloppnåelse og resultater til Sametinget i plenum i årsrapporten for 2016 for den enkelte tilskuddsordning.

Tabell 7 Om sametingsrådet i sin årsmelding rapporterer om måloppnåelse og resultater for de tilskuddsordningene der det er aktuelt

Virkemiddelområde (jf. Sametingets budsjett 2016)	Tilskuddsordning (fra budsjettvedtaket 2016)	Vurdering
Språk	Tospråklighetstilskudd til kommuner	Grønt
	Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner	Grønt
	Samiske språksentre	Gult
	Språkprosjekter	Rødt
	Stipend til elever med samisk i videregående skole	Grønt
Samarbeidsavtaler	Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter (Regionalt samarbeid)	Rødt
Kunnskap - Barnehage	Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling	Rødt
	Tilskudd til samisk språkopplæring	Grønt
	Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager	Rødt
	Tilskudd til samisk språkopplæring (Julevsame giellatjehppe - Arran mannajgardde)	Rødt
	Pedagogisk materiell og leker	Grønt
Kunnskap - Grunnopplæring	Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen	Rødt
	Nettverk for samiskopplæring	Grønt
	Tilskudd til utvikling av læremidler	Grønt
	Tilskudd til Ovttas - Aktan - Aktesne	Rødt
	Tilskudd til sørsamisk læremiddel- og terminologiutvikling	Grønt
Kunnskap - Høyere utdanning	Rekruttering til samisk høyere utdanning og forskning - Stipend for høyere utdanning	Grønt
Arealer, miljø og klima	Stiftelsen Protect Sápmi	Rødt
	Annen oppfølging av samiske rettigheter arealer og ressurser	Rødt
Næringer	Tilskudd til primærnæring	Rødt
	Tilskudd til nyetableringer og entreprenørskap	Grønt
	Tilskudd til variert næringsliv, bedriftsutvikling, kombinasjons- og utmarksnæring	Grønt
	Samisk kulturnæring	Rødt
	Tilskudd til Duodjeinstituhitta	Rødt
	Tilskudd til utvikling og rekruttering i duodjinæringen (Tilskudd til Opplæringskontoret i reindrift og duodji)	Rødt
	Næringsavtale for duodji - Driftstilskudd	Rødt
	Næringsavtale for duodji - Investerings- og utviklingstilskudd	Rødt
	Næringsavtale for duodji - Duodjistipend	Rødt
	Næringsavtale for duodji - Velferdsordninger	Rødt
	Næringsavtale for duodji - Salgsfremmede tiltak	Rødt
	Næringsavtale for duodji - Duojáríid Ealáhus Searvi	Rødt
	Næringsavtale for duodji - Sámiid Duodji	Rødt

	Næringsavtale for duodji - hospitering	
	Næringsavtale for duodji - Salg, markedsføring og merkevarebygging	
Kultur	Tilskudd til joik og samisk musikk	
	Tilskudd til Internasjonalt Samisk Filminstitutt	
	Tilskudd til Noereh!	
	Tilskudd til kulturtiltak	
	Festivaler	
	Teatre	
	Museer	
	Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner	
	Tilskudd til arenaer for kunst og kulturformidling	
	Tilskudd til produksjon av litteratur	
	Tilskudd til samiske forlag	
	Samiske medier	
	Tilskudd til Samiske bokbusser	
	Samisk idrett	
	Kultur- og idrettsstipend	
	Kulturminnevern	Tilskudd til samisk kulturminnevern
Helse og sosial	Brukerrettede tilbud for eldre samer	
	Samisk legeförening	
	Helse- og sosialprosjekter	
Internasjonalt arbeid	Tilskudd til Internasjonalt arbeid	

Forklaring: grønn = OK, gul = mindre avvik, rød = avvik

Kilde: Riksrevisjonen

Tabellen viser revisjonens vurdering av rapporteringen i Sametingets årsberetning for 2016 for 54 tilskuddsordninger. For 18 tilskuddsordninger er det rapportert informasjon som belyser måloppnåelsen, 1 tilskuddsordning har mindre avvik, og for 35 tilskuddsordninger er det ikke rapportert informasjon som belyser måloppnåelsen.